

TRAFİK DENETİMLERİNDE VE TRAFİK KAZALARINDA ALINACAK ÖNLEMLERE İLİŞKİN YÖNERGE

Onay Tarihi :31/10/2011
Onay Makamı : İçişleri Bakanı

BİRİNCİ KISIM BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı, trafik denetimlerinde; denetim öncesi, denetim anı ve sonrasında, trafik kazalarında ise; kaza mahalline intikal ve sonrasında yapılacak iş ve işlemlerin usul ve esasları ile trafiği yönetme ve düzenleme hareketlerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge;

a) Trafik denetimleri veya kazalarında, araç trafiğinin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, yavaşlatılması veya durdurulması için gerekli olan araç, gereç ve teçhizat ile karayolunda önlem alma yöntemleri ve trafik personelinin davranış usul ve esaslarını,

b) Karayollarında (otoyol, devlet yolu, il yolu, servis yolu, bağlantı yolu, bulvar, cadde, sokak vb.), karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe (okul, tesis, kurum bahçesi), park yeri ve garaj (havaalanı, hastane, alışveriş merkezi, tesis-kurum vb. açık-kapalı otoparkı gibi), yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerlerde, erişme kontrollü karayolunda (otoyol) ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde taşımacılık yapan araçların karayolu araçlarına ayrılan kısımları (feribot, sal ve vapurlarda araçların bulunduğu bölümlerde) ile hemzemin geçitlerde meydana gelen trafik kazalarını,

Kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu Yönerge, 04/06/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu, 04/07/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 10/07/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 05/01/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu ve bu Kanunlara bağlı Yönetmeliklere dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

a) **Algılanan yakalanma riski duygusu:** Sürücünün, herhangi bir trafik kuralına uymama durumunda, trafik polisi tarafından yakalanma olasılığını öznel olarak değerlendirmesini,

b) **Bildirme görevlisi:** İhbarlı denetimde kural ihlali yapan yol kullanıcılarını, havadan veya yerden tespit ederek çevirme ekibine bildiren sivil veya resmi ekip veya personeli,

c) **Çevirme ekibi:** Trafik kural ihlalinde bulunanları bu yönerge doğrultusunda şerit daraltması yaparak durdurmak ve gerekli yasal işlemleri yapmak üzere karayolu kenarında konuşlanmış olan trafik ekibini,

- ç) **Denetim ekibi:** Seyir halinde veya sabit, resmi veya sivil olarak karayolunda trafik güvenliğinin sağlanması ve trafik kurallarına uyulması amacıyla denetim yapan ekibi,
- d) **Elektronik trafik denetleme sistemleri:** Karayollarında trafik düzenini ve güvenliğini sağlamak ve trafik kural ihlallerini tespit etmek amacı ile kullanılan elektronik, dijital cihaz veya cihazlar bütününden oluşan, sabit veya taşınabilir denetim sistemlerini,
- e) **Emniyet şeridi:** Otoyol veya bölünmüş karayollarında; trafik kazası, arıza halleri, acil yardım, kurtarma veya kaza incelemesi amacıyla kullanılmak üzere ayrılmış olan ve yol eksenine paralel oluşturulan yol bölümünü,
- f) **Delil:** Bir olayın; kim ya da kimler tarafından, ne zaman, nerede, nasıl ve neyle gerçekleştiğini belirlemeye yarayan iz ve bulguları,
- g) **Denetim alanı:** Genel olarak araç ve sürücülerinin denetim amacıyla durdurulduğu veya tespit edilen trafik kural ihlallerinin karşılığı olan yasal işlemlerin yapıldığı, işaretlerle belirlenmiş ve güvenliği sağlanmış karayolu bölümünü,
- ğ) **Denetim cebi:** Araçların denetlenmesi amacıyla taşıt yoluna bitişik olarak oluşturulmuş olan, ancak denetim dışı zamanlarda da araçların duraklama, park etme veya zorunlu hallerde kullanabileceği karayolu bölümünü,
- h) **İhbarlı denetim:** Karayolunda trafik kural ihlalinde bulunan yol kullanıcılarının tespit edilmesi amacı ile denetim faaliyetinde bulunan trafik ekip veya görevlisinin, karayolunda hareket halinde veya sabit bulunarak ve resmi veya sivil olarak tespit ettiği kural ihlalini muhabere cihazlarıyla çevirme ekibine bildirmek suretiyle yapılan denetimi,
- ı) **İşaret ve yön tayini:** Karayolu trafiğinin düzenli ve güvenli bir şekilde yönlendirilmesini sağlamak amacı ile görevlilerin trafiği yönetme hareketlerini,
- i) **İşaretçi personel:** Bir aracı durdurmak veya bir başka istikamete yönlendirmek için standart trafik yönetim işareti veren özel donanımlı ve kıyafetli personeli,
- j) **Kaza yeri inceleme:** Kazanın neden ve nasıl meydana geldiğini, kim ya da kimlerin kural ihlalinde bulunduğunu belirlemek, kaza yerinde delil niteliği taşıyabilecek her türlü iz ve emareyi çeşitli yöntemlerle araştırmak, tespit etmek, kayıt altına almak, fikir, kanaat ve sonuç elde etmek amacıyla yapılan incelemeyi,
- k) **Merkez:** Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanlığı'nı,
- l) **Promil:** 100 mililitre kandaki alkol miktarının miligram cinsinden gösterilmesini,
- m) **Sabit denetim:** Trafik ekip veya görevlisinin, karayolu kenarında belirli ve güvenli bir noktada sabit bulunmak suretiyle, kural ihlali yapıp yapılmadığına bakılmaksızın önceden belirlenen ve trafik denetim programında belirtilen denetim türlerine yönelik araçların tamamının veya sondaj usulü seçilen bir kısmının durdurularak, aracın ve sürücüsünün denetimini,
- n) **Seyir halinde denetim:** Karayolunda trafik kural ihlalinde bulunan veya gerekli şartları yerine getirmeyen yol kullanıcılarının tespit edilmesi amacı ile denetim faaliyetinde bulunan trafik ekibinin karayolunda hareket halinde iken yaptığı denetimi,
- o) **Şerit daraltma:** Trafik denetimi veya trafik kazasında, araçların yavaşlatılması veya durdurulması ve karayoluna güvenli bir şekilde tekrar katılımının sağlanması amacıyla, bu yönergede belirtilen trafik araç, gereç ve yöntemleri kullanılarak alınan önlemler bütünü,
- ö) **Trafik:** Yayaların, hayvanların ve araçların karayolu üzerindeki hal ve hareketlerini,
- p) **Trafik denetimi:** Yol kullanıcılarının trafik kurallarına uyup uymadıklarını, araçları ve araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve sürücülere ait belgeleri denetleyerek, eksiklik veya aykırılık durumunda gerekli işlemleri yapmayı,
- r) **Trafiğin düzenlenmesi:** Karayollarında can ve mal güvenliğini temin etmek üzere, trafiğin kurallara uygun olarak düzenli ve güvenli bir şekilde akışını sağlamayı,
- s) **Trafik kazası:** Karayolu üzerinde hareket halinde olan, bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve/veya maddi hasar ile sonuçlanan olayları,

ş) **Trafik kazası tespit tutanağı:** Trafik kazasının oluş nedenlerini, yol ve çevre şartlarını, iz ve delillerini, tarafların davranış şekillerini ve sürücülere, araca ve diğer yol kullanıcılarına ait bilgiler ile kazanın özetini ve krokisini de içeren, adli tahkikata, istatistikî bilgilere ve sigorta hukukuna esas olmak üzere trafik zabıtasınca düzenlenen, ancak bilirkişi raporu yerine geçmeyen, meydana gelen trafik kazasına müdahale eden görevliler tarafından olay bütünlüğünün değerlendirilerek, sonucunu kanaat olarak belirttikleri Ölümlü/Yaralanmalı Trafik Kazası Tespit Tutanağı ile Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağını,

t) **Yol kaparı:** Trafikte güvenlik güçlerinin tüm uyarılarına rağmen durmayan araçların, emniyetli bir şekilde durdurulmasını sağlamak amacıyla üretilmiş “maddi güç” aracını,

u) **Yol kullanıcısı:** Karayolu trafiğinde yer alan sürücü, yaya, yolcu ve hayvanları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Trafik Denetim Şekilleri

Genel hususlar

MADDE 5- (1) Uyulması gereken ortak hükümler;

a) Emniyet Teşkilatı Kanunu, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, Karayolları Trafik Kanunu, Karayolu Taşıma Kanunu, Kabahatler Kanunu, 18/07/1997 tarihli ve 23053 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliği ile 11/06/2009 tarihli ve 27255 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği ve bu Yönerge ile diğer ilgili kanun, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve talimatlar, bütün trafik personeli tarafından okunur, bilgi sahibi olunur ve güncel olarak takip edilir.

b) Denetim personeli, takoğraf, alkolmetre, radar, tablet bilgisayar gibi denetim araç ve gereçlerini kullanmayı bilmesi sağlanır, personelin eğitimi ve yetiştirilmesi konusunda birim amirlerince de gerekli planlama ve çalışmalar yapılır.

c) Ekip araçlarının bagaj ve iç bölümlerinde görev ve hizmetin yapılmasında ihtiyaç duyulan araç ve gereçler dışında malzeme olmamalıdır.

ç) Trafik kural ihlalleri, şüpheye meydan vermeyecek şekilde tespit edilecek ve mümkün olan hallerde teknik cihazların (Fotoğraf makinesi, kamera, video, Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu (MOBESE), Elektronik Denetleme Sistemi (EDS) ve Kent Güvenlik Yönetim Sistemi(KGYS) gibi) kullanımına özen gösterilir.

d) Denetim personeli görev esnasında trafik akımını sürekli izler.

e) Trafiğin düzenlenmesi, yönetimi ve araç dışında denetim faaliyeti yürüten personel gündüz ve gece yansıtıcılı ikaz yeleklerini/yağmurluklarını giyecek, geceleri ise el fenerini mutlaka kullanılır.

f) Gündüzleri görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda geceleri denetim ekiplerinin tepe lambaları ve ışık donanımları açık tutulur.

g) Trafik denetimlerinde, araç ve sürücüye ait belgelerin PolNet Bilgi Sistemi veri tabanından sorgulamaları yapılır ve kural ihlali olsun ya da olmasın “Araç Denetim ve Sürücü Sorgulama Formu” Ek-1 tanzim edilerek, kural ihlalinde bulunan sürücüye ihlal edilen trafik kuralını ve risklerini açıklanır, gerekli tutanak/tutanaklar düzenlenir.

ğ) Araç Denetim ve Sürücü Sorgulama Formundaki bilgilerin elektronik ortamda tutulması halinde, Ek-1 formu tanzim edilmez.

h) Görevlendirilen trafik denetim ekipleri izinsiz olarak sorumluluk güzergahlarından ayrılmaz. Ekip personeli, en az bir görevli trafiği izlemek ve telsiz muhaberesini dinlemek üzere araçta bulunacak şekilde sıra ile ihtiyaç giderir.

ı) Sabit veya seyir halinde denetimler ile trafik kazalarına müdahale dışında trafiği izlemek amacıyla sabit olarak bulunan ekipler, karayolunda yol kullanıcıları tarafından rahatlıkla görülebilecek yer, konum ve pozisyonda trafik akışını etkilemeyecek ve tehlikeye

düşürmeyecek alanlarda ve her an karayoluna çıkabilecek şekilde (otoyollarda ve şehirlerarası karayollarında yola 90 derece açıyla) konuşlanır.

Denetim şekilleri

MADDE 6- (1) Trafik denetimleri aşağıdaki şekillerde yapılır. Her bir denetim şekli tek başına yapılabileceği gibi birlikte de yapılabilir.

- a) Seyir Halinde Denetim,
- b) İhbarlı Denetim,
- c) Sabit Denetim,
- d) Elektronik Sistemlerle Denetim.

Seyir halinde denetim

MADDE 7- (1) Karayolunda trafik kural ihlalinde bulunan veya gerekli şartları yerine getirmeyen yol kullanıcılarının tespit edilmesi, karayolu yapısı üzerinde veya kenarında trafik güvenliğini etkileyen olumsuzlukların (Yolda heyelan, çukur, çökme, dökülmüş, düşmüş fiziki engeller vb.) tespit edilerek giderilmesi amacı ile denetim faaliyetinde bulunan trafik ekibinin kendi sorumluluk alanı içerisinde hareket halinde bulunarak yaptığı denetim şeklidir.

(2) Seyir halinde denetim yöntemi uygulanırken;

a) Denetim ekibi sorumlu olduğu karayolu güzergâhında seyir halinde bulunarak, bu güzergâhı kullanan yol kullanıcıları üzerinde "Algılanan Yakalanma Riski" duygusunun geliştirilmesini sağlar.

b) Trafik kural ihlalinde bulunanlara bu Yönergede belirtilen araç yavaşlatma ve durdurma yöntemlerine uygun olarak müdahale edilir, müdahale edilemediği durumlarda aracın gidiş istikametindeki ekip ya da görevlilere bildirilerek müdahale edilmesi sağlanır.

c) Karayolu üzerinde veya kenarında trafik güvenliğini etkilediği tespit edilen engel veya olumsuzluklar mümkün ise ekip personeli tarafından bertaraf edilir, bunun mümkün olmaması halinde ise, ilgili kurum veya kuruluşa bilgi verilerek engel veya olumsuzluklar giderilinceye kadar mahallinde gerekli tedbirler alınır.

İhbarlı denetim

MADDE 8- (1) Denetim faaliyetinde bulunan resmi veya sivil trafik ekip veya görevlisinin karayolunda hareket halinde veya sabit bulunarak tespit ettiği trafik kural ihlalini muhabere cihazlarıyla çevirme ekibine bildirmesi suretiyle yapılan denetim şeklidir.

(2) İhbarlı denetim yöntemi uygulanırken;

a) Birim amiri tarafından ihbarlı denetimin yapılacağı yol kesimi ve hangi trafik kural ihlallerinin denetleneceği belirlenir.

b) Denetimin yapılacağı yol kesiminin her iki yönünde ayırım ve katılım yollarının olmamasına özen gösterilir.

c) Bildirme ekibi/görevlisi, seyir halinde olabileceği gibi taşıtların plakalarını görebileceği bir yerde sabit olarak da bulunabilir.

ç) Yeterli ekip ve personel bulunması halinde, iki yönlü karayollarında iki yönde iki ayrı çevirme ekibi ile çalışılabilir.

d) Bildirme ekibi / görevlisi tarafından kural ihlali tespit edilen araçların plaka, cins ve rengi gibi tanımlayıcı özellikleri ile ihlal edilen trafik kuralı çevirme ekibine bildirilir ve "Araç İhbar Kayıt Formu" Ek-2'ye kayıt edilir.

e) Çevirme ekibi, bildirme ekibi/görevlisi tarafından bildirilen aracı, diğer yol kullanıcılarını tehlikeye düşürmeyecek şekilde bu Yönerge'de belirtilen araç yavaşlatma ve durdurma yöntemlerine uygun olarak durdurur.

f) İşlemler tamamlandıktan sonra, denetime tabi tutulmuş olan aracın güvenli bir şekilde karayolu trafiğine katılımı sağlanır.

Sabit denetim

MADDE 9- (1) Trafik ekip veya görevlisinin, karayolu kenarında ve güvenli bir yerde bulunmak suretiyle, kural ihlali yapıp yapılmadığına bakılmaksızın önceden trafik denetim programında belirtilen denetim türlerine yönelik araçların tamamının veya rastgele seçilen bir kısmının durdurularak, aracın, sürücüsünün ve bunlara ait belgelerin denetlenmesi ile tespit edilen ihlallere ilişkin risk ve müeyyidelerin açıklandığı ve gerekli yasal işlemlerin yapıldığı denetim şeklidir.

(2) Sabit denetim yöntemi uygulanırken;

a) Birim amiri tarafından sabit denetim yapılacak karayolu kesimi, zamanı ve hangi araçlar üzerinde hangi denetimlerin yapılacağı önceden belirlenir.

b) Sabit denetim yapılacak karayolu kesiminde ekip araç / araçlarının konuşlanacağı ve denetime tabi tutulacak araçların depolanacağı yeterli ve güvenli alan olmasına özen gösterilir.

c) Denetim alanı için, tüm yönlerden ve en uzun mesafeden görülebilecek geometrik yapıya (eğimsiz, virajsız) sahip, telsiz, telefon ve diğer haberleşme ve sorgulama cihazlarının kesintisiz ve anlaşılabilir şekilde çalışabileceği karayolu kesimleri seçilir.

ç) Viraj, kavşak, köprü ve tünel gibi görüşün azaldığı yerler, kaplamanın daraldığı ya da trafik işaretlemeleri ile geçmenin yasaklandığı yol kesimleri ve yol zemininin karlı veya buzlu olduğu durumlar ile görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda zorunluluk olmadıkça sabit denetim yapılmaz.

d) Otoyollarda acil ve zorunlu haller dışında sabit denetim şekli uygulanmaz.

e) Denetimin uygulanacağı yol kesiminde, bu Yönergede (Ek-4/A, Ek-4/B, Ek-5/A, Ek-5/B, Ek-6, Ek-7) belirtilen yolun durumuna uygun şerit daraltma yöntemi uygulanır.

f) Çevirme ekip aracı; denetim cebi bulunmayan tek yönlü karayolunda yol eksenine ve araçların gidiş istikametine göre 45 derece, denetim cebi bulunan karayolunda ise 90 derece açıyla konuşlandırılır.

g) Aynı anda denetime tabi tutulacak araç sayısı; personel durumu ve denetim alanının kapasitesi dikkate alınarak belirlenir, ancak aynı anda denetime tabi tutulacak araç sayısı personel sayısından fazla olamaz.

ğ) Denetlenmiş ve işlemleri tamamlanmış olan aracın güvenli bir şekilde tekrar karayolu trafiğine katılımı sağlanır.

Elektronik sistemlerle denetim

MADDE 10 - (1) Yapılan trafik kural ihlallerinin elektronik trafik denetleme sistemleri kullanılarak izlenip tespit edilmesi suretiyle yapılan denetim şeklidir.

(2) Elektronik sistemlerle denetim yöntemi uygulanırken;

a) Tespitin gerçek zamanlı olarak yapılması halinde, varsa haberleşme cihazları vasıtasıyla ihlalde bulunan aracın seyir istikametindeki ekip ya da görevlilere bildirimde bulunmak suretiyle aracın durdurulması ve gerekli yasal işlemlerin yapılması sağlanır.

b) Kural ihlali yaptığı tespit edilen aracın bilgileri PolNet Bilgi Sistemi veri tabanındaki bilgilerle karşılaştırılmak suretiyle kontrol edilir.

c) Tespit edilen araç plakası ile PolNet Bilgi Sistemi veri tabanındaki bilgileri teyit edilen araçlar hakkında Karayolları Trafik Kanununun 116 ncı maddesine istinaden cezai işlem uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Araç Yavaşlatma ve Durdurma Yöntemleri

Seyir halinde denetim sırasında araçların yavaşlatılması ve durdurulması

MADDE 11- (1) Seyir halinde yapılan denetim sırasında trafik kural ihlali tespit edilen araç sürücüleri yavaşlatılıp durdurulurken;

a) Durdurulacak araç sürücüsü uzun - kısa hüzmeli ışıkla, tepe lambası yakılır, megafon veya siren (duyulur ve görünür sesli ve ışıklı cihazlar) kullanılarak ikaz edilir,

mümkün ve müsait ise hedef aracın solundaki şeride geçilerek ekip aracının sağ önünde oturan personel tarafından "Polis Dur Geç" levhasının "DUR" kısmı sürücüyü gösterilir, megafonla hızını azaltması ve uygun bir yerde durması uyarısında bulunulur.

b) Araç güvenli bir yerde durdurulduktan sonra, ekip aracı durdurulan aracın, en az 10 metre gerisinde durdurularak, ekip aracının tepe lambası ve ışık donanımı ile dörtlü flaşörleri yakılır.

c) Ekip personeli tarafından durdurulan araç sürücüsü; gün durumuna göre aracının iç ve dış (park) ışık donanımını açması ve araçtan ineksizin beklemesi, el frenini çekmesi, motoru durdurması, ellerini direksiyon simidi üzerine görünür vaziyette koyması ve ani hareketler yapmaması yönünde megafonla uyarılır.

ç) Ekibin üç kişiden oluşması durumunda; arka koltukta oturan görevli aracın sağ tarafından inerek durdurulan araca müdahale eder, sürücünün yanında oturan görevli ise araçtan inerek gerekli koruma tedbirleri alınır.

d) Ekibin iki kişiden oluşması durumunda, durdurulan aracın denetimi ekip sürücüsü tarafından yapılır, diğer görevli tarafından ise gerekli koruma tedbirleri alınır.

e) Durdurulan aracın sürücüsüne, denetim görevlisi tarafından durdurulma nedeni açıklanır, incelenmek amacıyla araca ve sürücüyü ait belgeler istenir ve araç etrafında dolaşarak Ek-3'de belirtildiği şekilde basit ve temel teknik denetim yapılır.

f) Denetime tabi tutulmuş ve işlemleri tamamlanmış olan aracın güvenli bir şekilde karayolu trafiğine katılımı sağlanır.

g) Araç sürücüsü, polis dur ikazını almış olmasına rağmen durmaz ve araçla kaçmaya başlar ise, bu Yönergenin 13 üncü maddesi hükümleri doğrultusunda hareket edilir.

Şerit daraltarak araç yavaşlatma ve durdurma yöntemi

MADDE 12- (1) Şerit daraltarak araç yavaşlatma ve durdurma yöntemi; karayolunun, denetim veya kaza alanı istikametine, trafik işaret ve gereçleri ile işaretlenmek suretiyle daraltılıp, trafik akım hızının yavaşlatılması, geçişlerin kontrollü bir şekilde sağlanması ve gerektiğinde araçların durdurulması işlemidir.

a) Şerit daraltma işlemine başlanılmadan önce, uyarı amacıyla trafiğin geliş istikameti yönünde Ek-4/A, Ek-4-B, Ek-5A, Ek-5/B, Ek-6 ve Ek-7'ye uygun, trafiği tehlikeye düşürmeyecek ve araç sürücüleri tarafından kolaylıkla görülebilecek şekilde yolun her iki tarafına karşılıklı olarak Trafik Kontrol/Kaza Levhası yerleştirilir. Şerit daraltmanın başladığı yer ile Trafik Kontrol/Kaza Levhası arasındaki mesafe karayolunun azami hızı, yol, gün, hava ve trafik durumu dikkate alınarak arttırılır.

b) Şerit daraltma işlemi sırasında, bu Yönergede tanımlanan araç ve gereçler (Trafik Kontrol/Kaza Levhası-koni-dominant lamba vb.) kullanılır.

c) Bölünmüş karayolunda şerit daraltma yapılırken; trafik işaret ve gereçleri (Koni-dominant lamba vb.), trafik akımının geldiği yönde ve "Trafik Kontrol/Kaza Levhası"ndan sonra denetim noktasına doğru yerleştirilir, görev sonunda ise bu işaretler tersi yönde ve personelin yüzü ve cephesi akan trafiğe dönük olacak şekilde toplanır.

ç) İki yönlü karayolunda şerit daraltma yapılırken, trafik işaret ve gereçleri (koni, dominant lamba vb), denetimin yapılacağı yönde ve "Trafik Kontrol/Kaza Levhası"ndan sonra denetim noktasına doğru yerleştirilir, görev sonunda ise bu işaretler tersi yönde ve personelin yüzü ve cephesi akan trafiğe dönük olacak şekilde toplanır.

d) İşaretleme görevini ifa eden personelin yüzü, işaretleme yaparken veya kaldırırken bulunduğu şerit itibarıyla mutlaka akan trafiğin geliş istikametine bakar.

e) Yağışlı, kapalı ve sisli havalarda ve geceleri mutlaka dominant lambalar kullanılır yol kullanıcılarının denetim/kaza alanına gelmeden önce uyarılmaları sağlanır.

f) Yol, gün, hava ve trafik durumuna göre intikal ve fren mesafesinden oluşan "Durma Mesafesi" uzunluğu göz önüne alınarak, işaretçi personel tarafından önce yavaşlatma (Ek-19/A ve Ek-19/B) sonra da dur işareti (Ek-8/A ve Ek-8/B) verilir.

g) Zorunluluklar halinde, çift yönlü karayolunda taşıt trafiğinin tamamen durdurulması işlemi, her iki yön için birer personel tarafından yapılır.

ğ) Kaza ve denetim alanlarında, denetim personeli ile diğer sürücü ve yolcuların güvenlikleri açısından gerekli görülen ilave tedbirler de alınır.

h) Araç sürücüsü ikazı almış olmasına rağmen durmaz ve araçla kaçmaya başlar ise 13 inci madde hükümleri doğrultusunda hareket edilir.

(2) Gece yapılacak denetimlerde, yukarıdaki fıkrada belirtilen önlemlere ek olarak denetim personeli ve denetime tabi tutulacak yol kullanıcılarının güvenliğinin sağlanması için aşağıdaki tedbirler alınır.

a) Denetim personeli tarafından mutlaka reflektif yelek/yağmurluk giyilir.

b) Ekip otosunun tepe lambaları çalışır durumda bulundurulur.

c) İşaretçi personelce el feneri ve ışıklı işaret çubuğu kullanılır.

ç) Denetim alanı olarak varsa aydınlatılmış denetim cepleri ya da yol kesimleri tercih edilir.

d) Bu Yönergenin ekinde bulunan (Ek-4/A, Ek-4/B, Ek-5/A, Ek-5/B, Ek-6, Ek-7) ve karayolu yapısına göre belirlenmiş şerit daraltma yöntemlerinden uygun olanı kullanılır. Şerit daraltma mesafesi ve kullanılacak gereçlerin sayısı denetim personeli tarafından artırılabilir.

Dur ikazına uymayan ve kaçan araçların yol kapanı ile durdurulması

MADDE 13- (1) Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda hüküm altına alınan zor kullanma yetkisi kapsamında; polisin dur ikazlarına uymayan ve kaçan araçların durdurulması amacıyla yol kapanı kullanılabilir.

(2) Yol kapanının kullanılmasında, karayolunu kullanan diğer araçların ve dur ikazına uymayan aracı takip eden polis araçlarının zarar görmemesi için azami dikkat ve özen gösterilir. Kapanın kullanılacağı, diğer görevli ekiplere bildirilir ve kapan kullanılacak yol güzergâhı trafiğe kapatılır. Yol kapanı kullanılması gereken şüpheli araç ile takip ekibi arasındaki mesafe en az 75 metre olmalıdır.

(3) Yol kapanları, ekip personelinin güvenliği, çevredeki insanların can ve mal güvenliği ile şüphelinin güvenliğinin sağlanabileceği düzgün zeminli asfalt veya beton yollarda "kapan atma metodu" ile parke veya kilit taşı döşeli yollar ile bozuk zeminli yollarda ise, kapanı önceden yerleştirmek suretiyle "yayma metodu" ile kullanılır.

(4) İçinde rehine veya yolcu bulunan veya tehlikeli madde taşıyan araçlara karşı yol kapanı kullanmaya karar vermeden önce, oluşabilecek riskler göz önünde bulundurulur.

(5) İki tekerlekli araçlara yol kapanı kullanılması ölüm ve yaralanma riskini arttıracığından; iki tekerlekli araçların ve şüphelinin oluşturduğu tehlike ile kapan kullanmanın oluşturacağı tehlike beraber değerlendirilir.

(6) Kapan kullanmanın gerekliliğine, gerçekleştirilen eylem, tehlike veya zarar ile oluşabilecek diğer tehlike ve riskler değerlendirilerek orantılılık ilkesi ışığında orada bulunan görevli ekip/ekiplerin amiri tarafından karar verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Türleri,

Trafik Denetimlerinde ve Şerit Daraltmada Kullanılacak Ekipmanlar ve Denetim Personelinin Yol Kullanıcılarıyla İletişimi

Trafik denetimleri sırasında incelenecek ortak hususlar

MADDE 14- (1) Yapılacak denetimler sırasında tespit edilen eksiklik ve kural ihlallerinin karşılığı olan işlem tesis edilerek, Araç Denetim ve Sürücü Sorgulama Formu Ek-1'e kaydedilecek, Ek-1 formlarının, sorgu sırasında otomatik olarak oluşturulması halinde tanzim edilmez.

(2) İhtiyaç duyulması halinde, bu Yönergede belirtilen denetim türlerine yenileri ilave edilebilir.

(3) Bütün trafik denetimleri sırasında aşağıda belirtilen hususlar üzerinde de gerekli incelemeler yapılır.

a) Sürücü ve varsa yolcuların (kullanması gerekenlerin) emniyet kemeri kullanıp kullanmadığı kontrol edilir.

b) Araca ait belgelerin kontrolü;

1) Tescil ve Trafik Belgesi,

2) Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası,

c) Sürücüye ait belgelerin kontrolü;

1) Sürücü belgesi,

ç) Alkol kontrolü;

1) Şüphelenmesi halinde sürücünün alkol durumu teknik cihaz ile,

d) Yük ve yolcu kontrolü;

1) Taşıma sınırı üzerinde yük ve yolcu alınıp alınmadığı,

e) Araçlarda bulundurulması zorunlu malzeme ve gereçlerin kontrolü;

1) Yangın söndürme cihazı,

2) İlk yardım çantası ve malzemeleri,

3) Tekerlek takozu,

4) Çekme halatı,

5) Zincir (Karlı ve buzlu günler için),

6) Stepne (Şehirlerarasında yolcu taşıyan motosiklet ve lastik tekerlekli traktörler

hariç bütün motorlu araçlarda)

7) Arka işaret levhası (traktör römorkları, kamyon ve çekicilerin arka kısmında) (ECE 69- 70),

8) Koruma çerçevesi (Bütün araçlarda arka koruma çerçevesi bulunacaktır. M ve N₁ kategorisi araçlarda, arkada, yerden yükseklik 55 cm'den az ise, bu şart aranmaz. Ayrıca yarı römork çekicileri ile işlevi itibarı ile arka koruma çerçevesi takılması mümkün olmayan araçlarda aranmaz)

9) Reflektör,

10) Far ve sinyal yedek lambaları ile şasi kabinli araçlar hariç uzunluğu 6 metreyi geçen araçlarda yan pozisyon lambaları,

Kontrol edilir.

f) Teknik kontrol;

1) Fren sisteminin çalışıp çalışmadığı,

2) Far, ışık ve sinyal araçlarının çalışıp çalışmadığı,

3) Lastikler ve diş derinliği (4'ten az tekerleği olan araçlarda 1 mm, 4 ve daha fazla tekerleği olan araçlarda 1,6 mm'nin altında olamaz),

4) Yakıt veya yağ sızıntısı olup olmadığı,

5) Sileceklerin çalışıp çalışmadığı,

6) Kaportada ağır hasar olup olmadığı,

7) Camlarda kırık veya büyük çatlaklar ile renkli film vb olup olmadığı,

Kontrol edilir.

(4) Trafik denetimleri sırasında, yapılmakta olan denetim türüne uymayan, ancak trafik kural ve yasaklarına aykırılığı açıkça tespit edilenler hakkında da gerekli yasal işlemler yapılır.

Yük taşıyan araçlar ve sürücülerinin denetimi (K 1)

MADDE 15 – (1) Yük taşıyan araçlar ve sürücülerinin denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Araca ait belgeler;

1) Ülkemizde tescilli araçlar için Yetki Belgesi–Taşıt Kartı,

2) Uluslararası taşıma yapan araçlar için TIR karnesi,

- b) Sürücüye ait belgeler;
- 1) Türk vatandaşları için SRC belgesi,
- c) Yüke ait belgeler;
- 1) Sevk İrsaliyesi,
 - 2) Fatura,
 - 3) Bölünemeyen ve karayolundan başka şekilde taşınması mümkün olmayan yükleri taşıyan araçlar için "Özel Yük Taşıma İzin Belgesi",
- ç) Takoğraf Kontrolü;
- 1) Çalışıp çalışmadığı,
 - 2) Kalibrasyon ayarının uygun olup olmadığı,
 - 3) Müdahale edilip edilmediği,
 - 4) Sürücü belgesinin cihaza takılı olup olmadığı ile kullanan sürücüye ait olup olmadığı (elektronik cihazlarda),
 - 5) Mekanik takoğraflarda diyagram kartının; aracı kullanan sürücü/sürücülere ait olup olmadığı, cihaza uygun olup olmadığı, üzerindeki bilgilerin (Sürücünün adı soyadı-sürücü belge numarası-aracın plakası-yola çıkılan yer-başlangıç km.si) yazılıp yazılmadığı,
 - 6) Sayısal takoğraf cihazına takılı sürücü kartının aracı kullanan sürücüye ait olup olmadığı veya sürücü kartının hasar görüp görmediği, süresinin geçip geçmediği,
 - 7) Sayısal takoğraf cihazına sinyal gönderen sensörün; aracın şanzımanı üzerinde bulunup bulunmadığı, mühürlü olup olmadığı, sensöre herhangi bir müdahalede (mıknatıs, devre, düğme vb.) bulunup bulunmadığı,
 - 8) Sayısal takoğraf cihazından alınacak, Teknik Veri Çıktısı ile Servis Kontrol Formundaki veya Kalibrasyon Etiketindeki bilgilerin birbirini tutup tutmadığı (şase no, en son kalibre eden yer, kalibre tarihleri, kalibre değerleri, lastik çapları vb.),
 - 9) Çalışma ve dinlenme sürelerine uyulup uyulmadığı, hız ihlali yapılıp yapılmadığı, Kontrol edilir.
- d) Aşırı/Hatalı yükleme kontrolü;
- 1) Makasları aşırı sehim-ters eğim yapmış (*Sehim: Basit eğilme gösteren bir yapı elemanının eğilme göstermeden önceki çubuk eksenli durumuyla elastik eğri durumu arasındaki deformasyon miktarıdır.*), lastik tabanları kaplamaya yayılmış ve yanak yükseklikleri azalmış, kasasında çökme görülen, kasasına ilave yapılmış olan, aşırı gürültü ve duman çıkartan araçların;
- 1.1) Sevk irsaliyesi veya fatura bilgileri,
 - 1.2) Şüphe halinde varsa İdometre ile yoksa öncelikle kamu kurum veya kuruluşlarına ait olanlar olmak üzere gerçek veya tüzel kişilere ait uygunluk belgeli kantara götürülerek ağırlıkları,
 - 1.3) Gabari ölçüleri,
 - 1.4) Değecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, sızacak, akacak, kayacak ve gürültü çıkaracak şekilde yükleme yapılıp yapılmadığı,
 - 1.5) Yük üzerine veya araç dışına yolcu alınıp alınmadığı,
 - 1.6) Özel izinle taşınması gereken yükler için "İzin Belgesi" alınıp alınmadığı ve gerekli şartlara uygun taşınıp taşınmadığı, Kontrol edilir.

Yolcu taşımacılığı yapan araçlar ve sürücülerinin denetimi (K 2)

MADDE 16- (1) Yolcu taşımacılığı yapan araçlar ve sürücülerinin denetimi sırasında incelenecek hususlar;

- a) Araca ait belgeler;

 - 1) Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası,
 - 2) Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası,
 - 3) Yetki Belgesi-Taşıt Kartı (Ülkemizde tescilli araçlar için),

- b) Sürücüye ait belgeler;

 - 1) Türk vatandaşları için SRC belgesi,

- c) Takoğraf Kontrolü;
- 1) Çalışıp çalışmadığı,
 - 2) Kalibrasyon ayarının uygun olup olmadığı,
 - 3) Müdahalede bulunulup bulunulmadığı,
 - 4) Elektronik takoğraflarda, sürücü belgesinin cihaza takılı olup olmadığı ile kullanan sürücüye ait olup olmadığı,
 - 5) Mekanik takoğraflarda diyagram kartının; aracı kullanan sürücü/sürücülere ait olup olmadığı, cihaza uygun olup olmadığı, üzerindeki bilgilerin (Sürücünün adı soyadı- sürücü belge numarası- aracın plakası-yola çıkılan yer-başlangıç km.si) yazılıp yazılmadığı,
 - 6) Sayısal takoğraf cihazına takılı sürücü kartının aracı kullanan sürücüye ait olup olmadığı, sürücü kartının hasar görüp görmediği, süresinin geçip geçmediği,
 - 7) Sayısal takoğraf cihazına sinyal gönderen sensörün; aracın şanzımanı üzerinde bulunup bulunmadığı, mühürlü olup olmadığı, sensöre herhangi bir müdahalede (mıknatıs, devre, düğme vb.) bulunulup bulunulmadığı,
 - 8) Sayısal takoğraf cihazından alınacak, Teknik Veri Çıktısı ile Servis Kontrol Formundaki veya Kalibrasyon Etiketindeki bilgilerin birbirini tutup tutmadığı (şase no, en son kalibre eden yer, kalibre tarihleri, kalibre değerleri, lastik çapları vb.),
 - 9) Çalışma ve dinlenme sürelerine uyulup uyulmadığı, hız ihlali yapıp yapılmadığı,
- d) Taşıma sınırı üzerinde yolcu alınıp alınmadığı,
Kontrol edilir.

Radarla hız denetimi (K 3)

MADDE 17 - (1) Radarla hız denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde öngörülen veya varsa Karayolları Genel Müdürlüğü, UKOME veya İl Trafik Komisyonlarınca o yol kesimi için belirlenmiş hız limitlerinin aşılıp aşılmadığı,

1) Takoğraf kullanması zorunlu olan araçların hız limitini aşması durumunda, radar ölçüm sonucu ile takoğraf kayıtları karşılaştırılarak müdahalede bulunulup bulunulmadığı,
Kontrol edilir.

(2) Hız denetimleri sırasında, tespiti halinde diğer trafik kural ihlalleri hakkında da gerekli yasal işlemler yapılır/yaptırılır.

Sürücülerin alkol durumunun denetimi (K 4)

MADDE 18 - (1) Alkol denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Sürücülerin yasal sınırlar üzerinde alkol alıp almadığı teknik cihaz ile kontrol edilir.

Motosiklet ve motorlu bisikletler ile sürücü ve yolcularının denetimi (K 5)

MADDE 19 – (1) Motosiklet ve motorlu bisikletler ile sürücü ve yolcularının denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Koruyucu tertibatların kontrolü;

1) Koruma başlığı,

2) Koruma gözlüğü,

Kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilir.

Emniyet kemeri ve koruyucu tertibat denetimi (K 6)

MADDE 20 – (1) Emniyet kemeri ve koruyucu tertibat denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Sürücü ve varsa yolcuların emniyet kemeri/koruyucu tertibat (Çocuk bağlama sistemi) kullanıp kullanmadığı kontrol edilir.

Trafik ışık ve işaret ihlallerinin denetimi (K 7)

MADDE 21 - (1) Trafik ışık ve işaret ihlallerinin denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Yol kullanıcılarının trafik ışık ve işaretlerine uyup uymadıkları kontrol edilerek, ihlali tespit edilenler durdurulur ya da aracın gidiş istikametinde bulunan ekip ya da görevliye bildirilmek suretiyle haklarında gerekli işlemler yapılır.

b) İhlalde bulunan aracın durdurulamaması halinde, tescil plakası üzerinden gerekli cezai işlem uygulanır.

Kazalara müdahalede denetlenecek hususlar (K 8)

MADDE 22 - (1) Kazalara müdahale sırasında denetlenecek hususlar;

a) Araca ait belgeler;

1) Aracın cins ve kullanım amacına göre zorunlu sigortalar,

2) Ülkemizde tescilli araçlar için gerekiyorsa Yetki Belgesi ve Taşıt Kartı,

b) Sürücüye ait belgeler;

1) Türk vatandaşları için gerekiyorsa SRC belgesi,

Kontrol edilir.

c) Sürücü ayakta ve ağır yaralı değil ise, alkol durumu kaza mahallinde teknik cihaz ile kontrol edilecek, yaralı ve sağlık kuruluşunda ise alkol durumunun tespitinin sağlık kuruluşunca yapılması sağlanır.

d) Takoğraf kontrolü;

1) Bulundurulması zorunlu araçlar için takoğraf cihazı üzerinde gerekli kontroller yapılır.

2) Takoğraf kayıtları alınamıyorsa, cihaz sökülerek en yakın ve yetkili teknik servise ivedilikle götürülerek kayıtlara ulaşılması sağlanır.

e) Taşıma sınırı üzerinde yük veya yolcu alınıp alınmadığı, alındı ise sayı, miktar veya ölçüsü tespit edilip trafik kazası tespit tutanağında belirtilir.

f) Araçlarda bulundurulması zorunlu malzeme ve gereçler kontrol edilir.

Resmi araçların denetimi (K 9)

MADDE 23 - (1) Resmi araçların denetimi sırasında incelenecek hususlar;

a) Araca ait belgeler;

1) Taşıt Görev Emri bulunup bulunmadığı,

2) Aracın gideceği yerin Taşıt Görev Emrinde belirtilip belirtilmediği,

3) Usulüne uygun şekilde düzenlenmiş "Görevli" levhasının bulunup bulunmadığı,

4) Hizmet alımı suretiyle edinilen taşıtların (237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı 1 sayılı cetvelde belirtilenlere tahsis olunacak taşıtlar hariç) ön camına, 35 puntodan az olmamak kaydıyla "Resmi hizmete mahsustur" ibaresi yazılı bir levhanın görünür bir şekilde konulup konulmadığı,

b) Aracın;

1) Belirtilen güzergâhta olup olmadığı,

2) Yan tarafında ait olduğu kurum veya kuruluşun adı ile "Resmi Hizmet Mahsustur" ibaresinin yazılı olup olmadığı,

Kontrol edilir.

c) Yukarıda belirtilen hususlara uymayan resmi taşıt seferinden alıkonulmayacak, ancak Karayolları Trafik Kanununda belirtilen hususlara uymayan resmi taşıtlar hakkında gerekli işlemler (trafikten men dahil) yapılır.

Diğer denetimler (K 10)

MADDE 24 - (1) Belirtilen denetim türleri haricinde birimlerin sorumluluk alanlarındaki mahalli koşullar, trafik yoğunluğu ile personel araç ve gereç durumları göz önünde bulundurularak Karayolları Trafik Kanunu kapsamında yapacakları (park yasağı,

yakın takip, hatalı sollama, yayalar tarafından yapılacak kural ihlalleri vb.) diğer denetim ve cezai işlemleri içermelidir.

Okul servis araçlarının denetimi (K 11)

MADDE 25 - (1) Okul servis araçlarının denetimi sırasında incelenecek hususlar;

- a) Araca ait belgeler;
 - 1) Özel İzin Belgesi,
 - 2) Bakım ve Onarım Takip Formu,
 - b) Sürücüye ait belgeler;
 - 1) Gerekliyorsa SRC belgesi,
 - c) İlköğretim öğrencilerinin taşınması sırasında rehber personel bulunup bulunmadığı ve şartlarının uygun olup olmadığı,
 - d) Teknik denetim;
 - 1) Öğrencilerin biniş ve inişleri sırasında "DUR" yazılı lambanın bulunup bulunmadığı ve yakılıp söndürülmesinin fren tertibatından ayrı olarak kullanılıp kullanılmadığı,
 - 2) OKUL TAŞITI" yazısının bulunup bulunmadığı,
 - 3) Öğrencilerin kullanabileceği cam ve pencerelerin sabit olup olmadığı,
 - 4) Kapıların sürücü tarafından açılıp kapatılabilecek şekilde olup olmadığı,
 - 5) Her koltukta emniyet kemeri bulunup bulunmadığı,
- Kontrol edilir.

Terminallerde yolcu taşımacılığı yapan araçlar ve sürücülerinin denetimi (K 12)

MADDE 26 - (1) Terminallerde yolcu taşımacılığı yapan araçlar ve sürücülerinin denetimi sırasında incelenecek hususlar;

- a) K 2 denetimi yapılırken bakılması gereken hususların tümüne bu kontrol türünde de bakılır.

Denetim personelinin yol kullanıcılarıyla iletişimi

MADDE 27- (1) Denetim personelinin davranış şekilleri aşağıda belirtilmiştir.

- a) Denetim sırasında durdurulan araç sürücülerine karşı sakin, soğukkanlı, saygılı bir üslup kullanılır.
- b) Sürücüye yapmış olduğu trafik kural ihlali veya durdurulma nedeni açık ve net bir şekilde söylenir.
- c) Sürücü ve yolculara gereksiz sorular sorulmayacak ve yersiz konuşmalar (ne iş yapıyorsunuz, nerelisiniz, nereye gidiyorsunuz vb.) yapılmaz.
- ç) Denetlenecek sürücüye "iyi günler, iyi yolculuklar, beyefendi / hanımefendi" "lütfen evraklarınızı verir misiniz!" şeklinde hitap edilir.
- d) Trafik idari para cezası karar tutanağında belirtilen ceza miktarının 15 gün içerisinde ödenmesi halinde, ceza tutarında ¼ oranında indirim uygulanacağı hatırlatılır.
- e) İdari yaptırım kararına karşı 15 gün içerisinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği bildirilir.
- f) Denetim sonucunda, sürücüye "teşekkür ederim, iyi yolculuklar" denilerek, güvenli bir şekilde trafiğe katılımı sağlanır.

Trafik denetimlerinde ve şerit daraltmada kullanılacak ekipmanlar

MADDE 28- (1) Trafik birim amirleri tarafından; alkolmetre, radar gibi ölçüm işlemlerinde kullanılmakta olan tüm araç ve gerecin "kalibrasyonlarının" (ölçümleme) yapılıp yapılmadığı takip edilecek; tepe lambası, el feneri, ışıklı işaret çubuğu, trafik kontrol levhası, ışıklı veya yansıtıcı uyarıcılar (koni, dominit lamba vb.) gibi tüm denetim araç ve gereçlerinin temiz, bakımlı ve her an kullanıma hazır tutulması sağlanır.

(2) Trafik denetimlerinde ve şerit daraltmada kullanılacak araç, gereç ve teçhizatlar;

- a) Reflektif yelek,

- b) Işıklı veya yansıtıcı uyarıcılar (koni, dominit lamba vb),
- c) Işıklı veya yansıtıcı uyarıcı Trafik Kontrol/Kaza Levhası,
- ç) El feneri,
- d) Yardımcı ışıklar (Işıklı Çubuk-Polis Dur Geç Levhası vb),
- e) Alkolmetre ve üfleme çubuğu,
- f) Reflektif yağmurluk, eldiven, çizme,
- g) Güvenlik şeridi bandı,
- ğ) Mesafe ölçer (metre,turmetre),
- h) Fotoğraf makinesi, el kamerası,
- ı) Yol kapanı (Uygun görülecek ekiplerde).

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürücülerin Alkol, Uyuşturucu ve Keyif Verici Madde Kullanım Durumlarının Denetimi

Alkol denetiminde dikkat edilecek hususlar

MADDE 29- (1) Alkol denetimlerinde aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir;

a) Ölçülen değerlerin gerçek alkol düzeyi için, alkol alımı ile ölçüm yapılan zaman arasında en az 20 dakikalık zaman geçmiş olmasına özen gösterilir. *(Sürücü alkol aldıktan hemen sonra alkol testine tabi tutulur ise, sonuç yüksek bir değer çıkabilmektedir. Bunun nedeni, cihaza nefes üflenirken, ağız içerisinde (dişlerde, damakta, dilde) bulunan alkolün de gönderilmesidir. Bu değere ağız alkolü denilmektedir. Alkolmetre ile ölçüm yapan personel, ağız alkolü etkisinden arındırılmış ve doğrudan akciğerlerin derinliklerinden üflenmiş nefes olmasını sağlamak için, sürücünün son alkolü alma süresi üzerinden en az 20 dakika geçmesi beklenmelidir.)*

b) Uyuşturucu veya keyif verici doğal veya sentetik psikotrop madde almış olarak araç kullandığı tespit edilenler, almış oldukları maddenin cins, miktar ve etki derecesine bakılmaksızın araç kullanmaktan men edilecek ve haklarında Karayolları Trafik Kanunu ve Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri gereğince yasal işlem yapılır.

c) Görevli personele karşı hakaret, mukavemet, tehdit gibi suç veya suçların olması durumunda, gerekli yasal işlemler kararlılıkla yapılır.

ç) Şartları oluşmuşsa alkol etkisi altında araç kullanan şahıs hakkında ayrıntılı tutanak tanzim edilerek, Türk Ceza Kanununun 179 uncu maddesi gereğince yasal işlem yapılır.

(2) Alkol almış sürücülerin kanlarındaki alkol miktarının tespiti esasları;

a) Alkollü olarak araç kullandığından şüphe edilen sürücüler; alkol tespitine ilişkin tarih, saat ve ölçüm sonucu ile cihaza ait seri numarasını gösterir çıktı verebilen ve kalibrasyon (ölçümleme) ayarı yapılmış teknik cihazlarla kontrol edilir.

b) Trafik kazalarında kazaya karışan sürücülerin alkol durumları, kaza tespit tutanağını tanzim eden görevlilerce, alkol tespitine ilişkin bu fıkranın (a) bendindeki özelliklere sahip teknik cihazlarla olay yerinde tespit edilerek, trafik kazası tespit tutanağına yazılır.

c) Ölümlü veya yaralanmalı trafik kazasına karışmış olmakla birlikte, ölü veya yaralı olmayıp da kaza yerinde bulunan sürücü/sürücüler zaman geçirmeksizin bu fıkranın (a) bendindeki özelliklere sahip teknik cihazlarla nefes-alkol testine tabi tutulur. Sürücünün yaralandığı durumlarda ise; durumunun aciliyeti gibi sebeplerle teknik cihazla ölçümün mümkün olmaması halinde; bu sürücülerin sevk edildikleri sağlık kuruluşlarınca kan almak suretiyle alkol tespitlerinin yapılması sağlanır.

ç) Sürücü/sürücülerin kaza anında ya da sonrasında hayatını kaybettiği durumlarda ise, Cumhuriyet Savcısının bilgisi ve talimatları doğrultusunda alkol durumlarının ilgili sağlık kuruluşu veya adli tıp kurumunda tespit edilmesi sağlanır.

d) Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen özelliklere sahip teknik cihazla alkol ölçümü yapılmasını sürücünün istememesi veya teknik cihazlarla yapılan ölçüm sonucuna itiraz etmesi hallerinde; Karayolları Trafik Yönetmeliği ile ilgili genelge ve talimatlar doğrultusunda hareket edilir.

(3) Uyuşturucu veya keyif verici madde almış olanların tespiti esasları;

a) Herhangi bir uyuşturucu, uyutucu veya keyif verici ve benzeri özelliklere sahip psikotrop madde almak suretiyle araç kullandığı şüphesi olan sürücülerin durumları varsa öncelikle teknik cihaz kullanılmak suretiyle tespit edilir. Teknik cihaz bulunmaması veya teknik cihazla yapılan ölçümde sonucun pozitif çıkması halinde bu sürücülerin, tıbbi yönden incelenmek, kan veya idrar analizleri yapılmak üzere, adli tıp kurumu olan yerlerde bu kuruma, olmayan yerlerde ise Sağlık Bakanlığına bağlı tahlil yapabilecek teknik ve tıbbi imkânlarla sahip olan sağlık kuruluşlarına olay anından itibaren en geç 24 saat içerisinde Cumhuriyet Savcılıkları aracılığı ile sevki sağlanır.

b) Bu sürücülerin kan veya idrar tahlilini yaptırmak üzere yukarıdaki yerlere bizzat sevkinin mümkün olmaması halinde; olay anından itibaren en geç 24 saat içerisinde Cumhuriyet savcısının talimatı alınarak Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilmiş özel ya da resmi bir sağlık kuruluşuna usulüne uygun olarak aldırılacak kan veya idrar örneği, adli tıp kurumu olan yerlerde bu kuruma, olmayan yerlerde ise Sağlık Bakanlığınca bağlı tahlil yapabilecek teknik ve tıbbi imkânlarla sahip olan sağlık kuruluşlarına gönderilerek durum tespit ettirilir.

Alkol test cihazı kullanımı ve ölçüm işlemi:

MADDE 30- (1) Alkol denetimine başlanmadan önce gerekli ekipmanlar (donanım) hazırlanarak, ölçüm yapmak için aşağıdaki yöntem takip edilir;

a) Görev öncesi alkol test cihazının doğru ölçüm yapıp yapmadığı ve kalibrasyonu (ölçümleme) kontrol edilir.

b) Ölçülen değer gerçek alkol düzeyi olması için, alkol alımı ile ölçüm yapılan zaman arasında en az 20 dakikalık zaman geçmiş olmasına özen gösterilir.

c) Her sürücü için ayrı bir alkol üfleme çubuğu kullanılır.

ç) Sürücünün ayakta veya rahat bir konumda üfleme yapması sağlanır.

d) Üfleme cihazı görevli tarafından tutularak, sürücüden düzenli ve bir defada kuvvetli üfleme yapması istenilir.

e) Ölçüm sonucunda dijital ekranda görülen değer sürücüye/sürücülere gösterilecek ve kanındaki alkol oranı promil olarak söylenir.

f) Sürücülerin alkol oranlarının belirtilmesinde “%70 alkollü” gibi yanlış ifadeler kullanılmaz, “0.70 promil alkollü olduğunuz tespit edilmiştir” şeklinde açıklama yapılır (0.70 promil demek insan vücudundaki 1 litre kanda 0.7 gram alkol bulunması demektir.).

g) Yasal sınırın üzerinde alkol aldığı tespit edilen sürücülere yapılacak yasal işlemler açıklanır. Ölçüm sonrasında çıkan değer tutanaklara promil cinsinden yazılır,

ğ) Yapılan işlemler sırasında seri hareket edilerek sürücülerin gereksiz yere denetim mahallinde bekletilmemesi sağlanır.

h) Kullanılan alkol üfleme çubukları gelişigüzel çevreye atılmaz.

ı) Yapılan denetimde araç ve sürücü bilgilerinin, PolNet Bilgi Sistemi veri tabanından sorgulamaları yapılır ve kural ihlali olsun ya da olmasın Ek-1 formu tanzim edilerek, trafik kural ihlali tespit edilen sürücülere gerekli yasal işlem uygulanır.

i) Sürücü belgesinin geçici olarak geri alınması gerektiği hallerde, düzenlenecek geri alma tutanağı sürücüye imzalatılır, imza etmekten kaçınanlar için “imza etmedi” şeklinde not düşülerek tutanağın bir sureti sürücüye verilir, süresi sonunda sürücü belgesini alabilmesi için yapması gerekenler anlatılır.

j) Yapılan ölçüm sonucunda yasal sınırların üzerinde alkol aldığı tespit edilerek sürücünün araç sürmeden men edildiği durumlarda, Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 125 inci maddesi doğrultusunda işlem yapılır.

k) Sürücü belgesinin geçici süreyle geri alınması işleminin PolNet Bilgi Sistemi veri tabanına kaydedilmesi sağlanır.

l) Sürücü belgeleri resmi kimlik statüsünde olduğundan muhafazasına ve teslim edilmesine özen gösterilir ve geçici olarak geri alma süresi sonunda ilgisine tutanak karşılığı teslim edilir.

m) Sürücü belgesinin geri alma süresi sonunda başka bir trafik kuruluşundan alınmasının talebi halinde, düzenlenecek geri alma tutanağına kayıt düşülerek ve süresi sonunda ilgiliye teslim edilmek üzere, ilgili trafik kuruluşuna gönderilerek teslimi sağlanır.

Alkol test cihazlarının kalibrasyonu ve kayıtlarının tutulması

MADDE 31- (1) Alkol test cihazları ile doğru ölçüm yapabilmesi ve ölçüm kayıtlarının alınabilmesi için;

a) Alkol test cihazlarının belirlenen (kullanma talimatındaki teknik özelliğine göre) sürelerde veya belirlenen ölçüm sayılarında mutlaka kalibrasyon ayarı yaptırılır.

b) Alkol test cihazlarının yapılan kalibrasyon ayarları (ölçümleme) kayıt altına alınır,

c) Alkolmetre test cihazının hafızasındaki ölçümlere ilişkin kayıtlar, bilgisayar ortamına aktarılarak ve iki (2) yıl süre ile muhafaza edilir.

ç) Bu cihazlarda arıza olması halinde vakit geçirilmeksizin tamir ve bakımı cihetine gidilir ve yapılan işlemlere ilişkin süreç belgelenir.

d) Bilgisayar ortamına aktarılan kayıtlar, birim amiri tarafından haftada en az bir defa olmak üzere ilgili tutanaklarla (ceza, geri alma vb.) karşılaştırılarak kontrolü yapılır ve buna dair tutanak tanzim edilir.

e) Trafik kuruluşlarının yapmış oldukları alkol denetimleri ve sonuçlarına ilişkin kayıtlar her ay, trafik hizmetlerinden sorumlu il emniyet müdür yardımcısı/yardımcıları başkanlığında trafik kuruluşlarının müdür, amir ve uygun görülecek personelinden oluşturulacak komisyonca da kontrol edilir ve tutanağa bağlanır. Yapılan bu kontrollere ilişkin sonuç raporu ilgili trafik birimine gönderilir.

ALTINCI BÖLÜM

Radarla Hız Denetimleri

Radarla hız denetimi

MADDE 32- (1) İhbarlı denetim yöntemlerinden biri olan radarla hız denetimi, radar ekibi ile birlikte bir veya birkaç çevirme ekibinin katılımıyla yapılır.

(2) Denetim yapılacak karayolu için Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde öngörülen veya varsa UKOME (Ulaşım Koordinasyon Merkezi) ile İl Trafik Komisyonlarınca o yol kesimi için belirlenmiş hız limitleri esas alınır.

(3) Hız denetimleri öncelikle, hız ihlallerinin yoğun olarak yapıldığı veya bu ihlaller nedeniyle kazaların sıklıkla meydana geldiği karayolu kesimlerinde yapılır.

Radarla hız denetimi yöntemleri

MADDE 33 - (1) Radarla hız denetim yöntemleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Tek Yöne Tek Ekiple Radarla Hız Denetimi; yalnız bir yöne gitmekte olan araçların hız ihlalinin sabit veya seyir halindeki radar ekibiyle belirlenerek, aynı yöndeki çevirme ekibine bildirilmesi ile yapılan denetim biçimidir.

b) İki Yöne İki Ekiple Radarla Hız Denetimi; ekip ve personelin yeterli olması halinde, en az iki çevirme ekibi ve bir radar ekibinin kullanıldığı, radar aracının sabit veya seyir halinde her iki yöne seyreden taşıtların hızlarını ölçüp, belirlediği ve ihlalleri her iki yönde şerit daraltarak önlem almış olan çevirme ekiplerine bildirmesi suretiyle yapılan denetim biçimidir.

c) Çevirme Ekibi Olmaksızın Radar Ekibince Bizzat Yapılan Hız Denetimi; radar ekibinin, çevirme ekibi olmaksızın seyir halinde veya sabit olarak yaptığı ve hız ihlalinde

bulduğunu tespit ettiği araçların sürücülerini imkân dâhilinde bu Yönergenin 11 ve 12 nci maddelerinde belirtilen yöntemle durdurmak, durdurma imkânının olmadığı hallerde ise Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddesi uyarınca “trafik kuralı ihlali tespit edilen aracın” tescil plakasına cezai işlem uygulamak suretiyle gerçekleştirdiği hız denetim biçimidir.

ç) Gece Yapılacak Radarla Hız Denetimi; bu fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen yöntemlerle gece yapılan denetim biçimidir.

1) Gece yapılan hız denetimlerinde aydınlatılmış alanlar kullanılır, bu alanların kısıtlı olması veya hiç olmaması durumunda ise radar aracının seyir halinde ve araçların gidiş istikametine doğru olacak şekilde denetimlerin yapılması sağlanır.

2) Çevirme ekibi aydınlatılmış ve sürücüler tarafından rahatlıkla görebilecek bir yerde konuşlandırılır.

3) Gece radar ekipleri en az iki personelden oluşturulur.

Radarla hız denetimlerinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 34- (1) Radarla hız denetimlerinde aşağıdaki hususlara dikkat edilir;

a) Radar operatörü tarafından, radar cihazının kalibrasyonu; denetim yapılacak günlerde denetim öncesinde günde bir kez kalibrasyon çatalı (ölçümleme) yöntemiyle, ayda bir kez de araç ile test etmek suretiyle yapılır. Yapılan kalibrasyon işlemi ve sonucuna dair tutanak düzenlenir.

b) Tüm radar cihazlarının her bakım-onarımdan sonra ve son sertifikalandırılma tarihinden itibaren yılda bir kez Haberleşme Dairesi Başkanlığına bağlı bölge telsiz teknisyenliklerinde kalibrasyonunun yaptırılması ve sertifikalandırılması sağlanır.

c) Radar aracında en az iki personel görevlendirilir, sabit denetimlerde zorunluluk hallerinde bir personel (operatör) de görevlendirilebilir.

ç) **Değişik 15.09.2014** Sabit denetim yapılması durumunda radar aracı, karayolunda trafiği tehlikeye düşürmeyecek şekilde konuşlandırılır.

d) Radar ekibi ile çevirme ekibi arasında muhaberenin sağlanmasından sonra denetime başlanılır.

e) Radar ekibi, çevirme ekibi ve personelinin sayısını ve denetim alanının araç kapasitesini dikkate alarak çevirme ekibiyle irtibatlı bir şekilde bildirim yapar.

f) Radarla hız denetimi süresince görüntü kayıt ve hız ölçüm cihazları kapatılmaz. Ancak, yoğunluk nedeniyle çevirme ekibinin talebi üzerine bildirim ara verilebilir. Bildirime ara verilen süre içerisinde hız ihlali tespit edilen araçların tescil plakaları ve diğer bilgileri, radar bildirim görevlisi tarafından Radar Bildirim Formuna (Ek-9) kaydedilir ve Karayolları Trafik Kanununun 116 nci maddesine istinaden bu araçların tescil plakalarına cezai işlem uygulanır. Kayıt sırasında muhabere ve kayıt işlemlerini etkileyici veya engelleyici ses ve görüntü cihazları (radyo, müzik çalar vb.) kullanılmaz.

g) Bildirimde bulunan radar ekip personeli, hız ihlali tespit edilen araca ait bilgileri Radar Bildirim Formu'na (Ek-9) yazarak çevirme ekibine bildirir.

ğ) Radar operatörü tarafından bildirilen araçlara ait bilgiler, çevirme ekibi tarafından Araç Denetim ve Sürücü Sorgulama Formu'na (Ek-1) kaydedilir, araç alındıktan sonra araç ve sürücüsü PolNet Bilgi Sistemi veritabanından sorgulanır.

h) Hız ihlali yapan sürücülerin, uygulanan cezai müeyyideye itiraz etmesi halinde, sürücü radar görevlisinin yanına kesinlikle gönderilmez, radar görevlisi de çevirme ekibinin yanına çağrılmaz. Hız kayıtlarını görmek isteyen sürücülere, 01/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun çerçevesinde yazılı müracaatta bulunabilecekleri ve Kabahatler Kanunu'nun 27 nci maddesi doğrultusunda itiraz için sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunabilecekleri belirtilir. Dilekçe ile müracaat edilmesi halinde, ihlale ilişkin fotoğraf / fotoğraflar da gönderilir.

ı) Takoğraf bulundurma ve kullanma zorunluluğu olan araçların hız ihlali nedeniyle denetime tabi tutulmaları sırasında;

1) Araçta bulunan takoğrafın uygun ve çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilir,

2) Takoğraftan 24 saatlik rapor ve/veya hız grafiği alınır.

3) Alınan rapor veya hız grafik bilgileri, radar ekibince bildirilen hız ihlali ile karşılaştırılır.

4) Radar tespit bilgileri ile takoğraf kayıtları arasında farklılık görülmesi halinde, durum bir tutanakla tespit edilir, takoğraf cihazının markasına göre yetkili servisle irtibata geçilerek gerekli incelemesi yaptırılır. Servisin vereceği raporda cihazın hatalı ölçüm veya bilgi vermesini sağlayan müdahale aparatları veya yazılımların varlığının belirtilmesi halinde, aracın sürücüsü hakkında Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddesi hükmü gereğince yasal işlem yapılır.

i) Ani hız ve sürüş değişikliği gösteren araçlarda radar cihazının yerini belirleyen algılayıcı cihaz bulunup bulunmadığı araştırılacak, tespit edilmesi halinde, Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddesi hükmü gereğince yasal işlem yapılır.

j) Görev bitiminde; "Radar Bildirim Formu" (Ek-9) ile "Araç Denetim ve Sürücü Sorgulama Formu" (Ek-1) ile gerektiğinde radar görüntü kayıtları birim amiri tarafından incelenir, form kullanılan durumlarda formun ilgili bölümü imzalanır.

k) Radarla yapılan hız denetimlerine dair görüntü kayıtları ve formlar, il emniyet müdürünce görevlendirilecek bir emniyet müdür yardımcısı, şehir içi ve bölge trafik müdürleri ve diğer uygun görülecek rübeli personelin katılımıyla oluşturulacak komisyon tarafından ayda en az bir defa kontrol edilerek tutanağa bağlanır ve muhafaza edilir.

l) Hız Etüt Sayımı sonuçları kontrol edilerek, hız ortalamalarının araç cinslerine göre o yol kesimi için Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirlenen limitlerin üzerinde olduğunun anlaşılması halinde, gerekli tedbirler planlanarak uygulamaya konulacaktır.

Ölçme ve değerlendirme

MADDE 35- (1) Yol kullanıcılarının trafik kuralı ihlalleri ile bu kural ihlalleri sonucu meydana gelen trafik kazalarının önlenmesine yönelik (ihlal ve trafik kaza nedenleri, zamanları, hangi sıklıkla yapıldığı) yapılacak olan altyapı, kontrol, eğitim vb. konulardaki çalışmalara esas olmak üzere; belirlenecek aynı gün ve saat dilimlerinde her ay trafik kural ihlalleri ve kazaların yoğunlaştığı yol kesimlerinde, yol kullanıcıları tarafından fark edilmeyecek şekilde;

a) Radar cihazlarıyla araç cinsleri (otomobil, kamyonet, otobüs, kamyon, çekici) için ayrı ayrı ortalama hız değerlerinin tespiti yapılarak Ek-10'da belirtilen "Hız Etüt Sayım Formu",

b) Sürücü ve yolcuların emniyet kemeri kullanım oranının tespiti yapılarak Ek-11'de belirtilen "Emniyet Kemeri Etüt Sayım Formu",

c) Motosiklet ve motorlu bisiklet sürücülerinin koruma başlığı ve koruma gözlüğü, yolcuların ise koruma başlığı kullanım oranının tespiti yapılarak Ek-12'de belirtilen "Koruma Başlığı ve Koruma Gözlüğü Etüt Sayım Formu",

ç) Kırmızı ışık ihlal oranının tespiti yapılarak Ek- 13'te belirtilen "Kırmızı Işık ihlali Etüt Sayım Formu",

d) Sürücülerin seyir halinde iken cep telefonu kullanım oranının tespiti yapılarak Ek-14'te belirtilen "Cep Telefonu Kullanımı Etüt Sayım Formu",

Doldurulur.

(2) Yapılan tespit sonuçları bir önceki ayın sonuçları ile karşılaştırılır ve gerekli tedbirler planlanarak uygulamaya konulur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Ekip Faaliyetleri ve Denetim Programı

Ekip faaliyetleri ve denetim programı

MADDE 36- (1) Her ekibin günlük genel faaliyetini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek amacıyla birimince "Ekip Görev ve Faaliyet Formu" Ek- 15 düzenlenir.

(2) Ekip personeli tarafından göreve çıkarken alınan “Ekip Görev ve Faaliyet Formu”, görev bitiminde doldurularak bağlı bulunulan birime teslim edilir.

(3) Ekip Görev ve Faaliyet Formu (Ek- 15) aşağıdaki şekilde düzenlenir;

a) Ekip ve personele ait bilgiler ile görevin; güzergâhı, tarihi ve saati formun I’inci Bölümüne yazılır.

b) Ekip personelini ve aracını göreve sevk ettiğine dair formun II’nci Bölümündeki “Ekibi Göreve Sevk Eden Birim Amirinin/Vekilinin” alanı birim amiri veya vekili tarafından imzalanır.

c) Göreve çıkmadan önce ekibin aracı, gereci, teçhizatı ve personeli, göreve sevk eden birim amiri/vekili veya görevlendireceği personel tarafından gerek bu Yönergede gerekse diğer genelge ve talimatlarda belirtilen hususlara uygun olup olmadığı husunda kontrol edilerek, uygun olması halinde Bölüm III’e yazılarak imzalanır. Ancak, kentin büyüklüğü, görevin önemi ve yoğunluğu gibi nedenlerle ekiplerin belirli bir merkezden göreve çıkartılmasının mümkün olmaması durumunda, görev değişimi güzergâhta uygun bir yerde yapılabilir ve bu ekipler birim amirleri/vekili veya görevlendireceği personel tarafından güzergâhta denetlenebilir.

ç) Sıralı amirler veya merkez denetleme ekiplerince yapılan görev başı kontrollerde görülen hususlar Bölüm IV’e açık olarak yazılarak imzalanır.

d) Ekibe, merkezden gönderilen denetim programı veya aylık denetim çizelgesine göre verilen denetim görevlerinin yeri, saati ve şekli Bölüm V’e yazılır.

e) Ekibe günlük denetim programındaki görevleri dışında verilen diğer görevler varsa, Bölüm VI’ya yazılır.

f) Ekibin görev süresince kontrol ettiği araç ve sürücü sayısı ile ceza miktarları ve yapılan diğer yasal işlemlere ilişkin sayısal bilgiler Bölüm VII’ye yazılır.

g) Ekibin görev süresince uyguladığı cezaların maddelere göre dağılımı Bölüm VIII’e yazılır.

ğ) Cumhuriyet savcılığına sevk edilenler hakkındaki istatistikî bilgiler ile geri alınan sürücü belgelerine ilişkin sayısal bilgiler Bölüm IX’a yazılır.

h) Her ekip için “Ekip Görev/Faaliyetleri ve Denetim Programı” dosyası açılır ve Ekip Görev ve Faaliyet Formları (Ek–15) değerlendirmeye esas olmak üzere, tarih sırasına göre dosyasında muhafaza edilir.

Denetim programı hazırlanırken dikkat edilecek hususlar

MADDE 37 - (1) Bölge, il ve ilçe trafik denetleme kuruluşlarının denetim programları; elde edilen istatistiksel veriler, analizler, sayımlar, önceki çalışma sonuçları ve Trafik Hizmetleri Başkanlığınca belirlenen denetim şekil ve sayıları dikkate alınarak, trafik denetleme hizmetlerinden sorumlu İl Emniyet Müdür Yardımcısı Başkanlığında, Trafik Denetleme Şube Müdürü/Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürü, Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürü ile sıralı trafik amir ve memurlarından oluşturulacak bir komisyon tarafından hazırlanır.

(2)Denetim programları hazırlanırken;

a) Komşu il trafik denetleme kuruluşları ile koordine sağlanmasına,

b) Denetim yeri olarak, kazaların yoğunlaştığı karayolu güzergâhları ve kara noktalar ile trafik kurallarının en çok ihlal edildiği yol kesimlerinin tercih edilmesine,

c) Trafik kazalarının oluşumuna ve sonuçlarına en fazla neden olduğu tespit edilen (hatalı sollama, yakın takip, aşırı hız, şerit ihlali, kırmızı ışık ihlali ve alkollü olarak araç kullanma gibi) kural ihlallerine yönelik denetim türlerinin seçimine,

ç) Emniyet Genel Müdürlüğünden gönderilen emir ve genelgelerin yerine getirilmesine,

Dikkat edilir.

(3) Denetim programı denetimin türünü, yerini, saatini ve hangi ekip tarafından yapılacağını içerir.

(4) Komisyon tarafından hazırlanan denetim programları İl Emniyet Müdürü tarafından onaylanır.

(5) Emniyet Genel Müdürlüğünden gönderilen “özel denetim programları” var ise, bu programlar da titizlikle uygulanır ve sonuçları takip edilir.

Özel düzenleme programları

MADDE 38- (1) Trafik güvenliğinin tesis edilmesi amacıyla;

- a) Milli ve dini bayramlarda,
- b) Devlet törenlerinde,
- c) İl ve ilçelerin kurtuluş günlerinde,
- ç) Yöresel festival ve şenliklerde,
- d) Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde,
- e) Sportif faaliyetlerde,
- f) Trafik Haftası ve benzeri etkinliklerde,

Özel düzenleme programları hazırlanarak uygulanır.

(2) Bu programların hazırlanması ve uygulanması sırasında diğer yol kullanıcılarının trafik problemleri yaşamamasına, denetim ve tanzim görevlilerinin ise normal görevlerinin aksatılmamasına özen gösterilir.

(3) Karayolunun bir bölümünün veya tamamının trafiğe kapatılmasının gerektiği durumlarda, alternatif güzergâhlar belirlenerek, trafik kuruluşları ve gerektiğinde basın yayın kuruluşları aracılığıyla yol kullanıcıları önceden bilgilendirilir, alternatif güzergâhlarda trafik akışını engelleyecek unsurlar ortadan kaldırılır.

Karma görevler

MADDE 39 - (1) İl genelinde veya ilin belli bir bölgesinde adli ve önleme aramaları kapsamında yürütülecek görevler sırasında, trafiğin yavaşlatılmasına ve durdurulmasına yönelik olarak bu Yönergede belirtilen bütün tedbirler alınır.

(2) Trafiğin yavaşlatılması veya durdurulması ile görevlendirilen işaretçi personelin, trafik personeli olmasına öncelik verilir. Ancak, trafik personelinin bulunmaması durumunda, başka bir birimde görevli üniformalı personel görevlendirilebilir. Görevlendirilecek personelin bu Yönergede belirtilen koşullara uygun hareket etmesi sağlanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Trafiğin Yönetiminde Gece/Gündüz Durumuna Göre İşaret ve Yön Tayini, Döndük Kullanımı ve İşaret ile Trafiğin Tanzim ve Yönetim Yöntemleri

Görevli personelin işaret ile trafiği tanzim ve yönetme hareketleri

MADDE 40- (1) Araç ve yaya trafiğinin düzenli ve güvenli bir şekilde değişik istikametlere yönlendirilmesini veya durdurulmasını sağlamak amacı ile trafik görevlisinin vereceği işaret ve yön tayini aşağıdaki şekillerde yapılır.

a) Yolun Trafiğe Açılması/Kapatılması;

1) Trafik görevlisinin duruş pozisyonuna göre, ön ve arka cephesinde kalan yollar trafiğe kapalı, sağ ve sol kol istikametinde kalan yollar ise trafiğe açıktır (Ek: 16/A).

2) Sağ veya sol yandaki trafiğe daha hızlı hareket etmesini ikaz etmek için her iki kol (Ek: 16/B), sağ veya sol koldan biri (Ek-16/C veya Ek-16/D) yere paralel biçimde yanlara açılabilmesi gibi, her iki kol vücuda dik vaziyette aşağıya da bırakılabilir (Ek-16/A). Görevli her iki durumda da, yola dik olarak (aşağıya) bıraktığı kolunu Ek-17/A veya Ek-17/B'dekilerden biri ile birleştirerek de verebilir.

3) Bu durumlarda trafik, kolların istikametinde bulunan yollara açıktır.

b) Trafiğin Bütün İstikametlere Kapatılması;

1) Trafik görevlisinin sağ veya sol kollarından biri yukarıda, diğeri aşağı pozisyonda ise, bu durumda yol bütün yönler kapalı olup, daha önce sürücülere açık olan yolun kapanacağı, kapalı olan yolun ise açılacağı anlamındadır. (Ek-18/A ve Ek-18/B)

2) Polis, 1 numaralı bentteki pozisyonda iken trafiğin kendisine açık veya kapalı olan yollardaki araç sürücüleri, trafik görevlisinin vereceği ikinci bir yön değiştirme hareketine kadar hareket edemezler.

3) Ancak bu pozisyonda, daha önce yol kendisine açık olup da, dönüş yapmak üzere kavşak içerisine depolanan taşıtlar kavşağı terk etmek mecburiyetindedirler.

Trafiği hızlandırma ve yavaşlatma hareketleri

MADDE 41- (1) Trafiği hızlandırma ve yavaşlatma hareketleri aşağıdaki şekillerde yapılacaktır.

a) Trafiği Hızlandırması;

1) Trafik görevlisi sol veya sağ yanını, hızlandırmak istediği istikamete döner, o istikamette bulunan ve yere paralel olan kolunu dirsekten 90 derecelik açı oluşturacak ve avuç içi de trafiğin yönlendirildiği istikamete bakacak şekilde yukarıya doğru kaldırır, tekrar eski pozisyonuna getirmek suretiyle hızlandırma işlemi sonuna kadar tekrarlar (Ek-17/A ve Ek-17/B).

b) Trafiği Yavaşlatılması;

1) Trafik görevlisi, yavaşlatmak istediği yöne dönerken yere paralel olan sağ veya sol kolunu 45 derecelik açı oluşturacak ve avuç içi de yere bakacak şekilde aşağı indirir, tekrar eski pozisyonuna getirmek suretiyle işlemi sonuna kadar tekrarlar (Ek-19/A ve Ek-19/B).

Gece trafiği yönetme hareketleri

MADDE 42 - (1) Gece ışıklı işaret çubuğu veya el feneri kullanılarak trafiği yönetme hareketleri aşağıdaki şekilde, trafiğin pozisyonu ve işaret verilerek akımın yönüne göre sağ veya sol kol ile yapılır.

a) İşaret Çubuğu / El Feneri ile DÖNÜŞ İşareti Verme; trafik görevlisi, dönüş işareti verilecek trafik akımına yüzünü döner; sağa dönecek trafik için sol eliyle dönecek istikamete işaret eder, dönüş yapacak araçlara yönelttiği sağ elindeki işaret çubuğunu/el fenerini sağ el göğüs hizasından yay çizer gibi sol bel hizasına kadar götürür, tekrar eski pozisyonuna getirir. Bu hareket dönüş işlemi sonuna kadar tekrarlanır (Ek-20).

b) İşaret Çubuğu/El Feneri ile GEÇ İşareti Verme; trafik görevlisi, sol veya sağ yanı hareket ettirilecek trafik istikametine dönük iken bu yöndeki kolunu dirseğe kadar yere paralel olarak kaldırarak elindeki işaret çubuğu/el fenerini baş hizasından yay çizer gibi diğer omuza kadar götürerek tekrar eski pozisyonuna getirir. Bu hareketi geçiş işlemi sonuna kadar tekrarlar (Ek-21).

c) Gece İşaret Çubuğu/El Feneri ile DUR İşareti Verme; trafik görevlisi, durdurulacak trafik akımı istikametine yüzünü döner, kolunu dirseğe kadar yere paralel olarak kaldırır, elindeki işaret çubuğunu/el fenerini ucu yukarı bakar konumda tutmak suretiyle 45 derecelik bir yay içerisinde vücudun diğer yanına götürür, tekrar eski pozisyonuna getirir. Bu hareketi durdurma işlemi sonuna kadar tekrarlar (Ek-22).

Yön tayini hareketleri

MADDE 43 - (1) Yönlendirme sırasında, sağ veya sol kol, duruma göre dirsekten kırılır ve yönlendirilmek istenen yönü gösterecek şekilde diğer kol dik, avuç içleri yere paralel ve parmakla bitişik olacak şekilde uzatılır (Ek- 23/A ve 23-/B).

(2) Kavşaklarda trafiğin yönetimi için sabit veya seyir halinde bulunan trafik personeli tarafından devlet büyüklerine ve teşkilat mensuplarına selam verilmez.

a) Trafik yönetimi görevinin işaretçi personel tarafından yapılacağına duyurulması; Kavşakta bu amaçla görevlendirilmiş olan personel, diğer personelin kendisini kolaylıkla

görebileceği bir noktada yerini aldıktan sonra kısa kısa ve devamlı bir düdük işareti vererek tüm personelin kendisini gördüğünden emin olduğunda, sağ kolunu başının üzerine dirsekten kırmadan kaldırır ve yuvarlak daireler çizerek, kavşak tanziminin komutlarına göre yapılacağını işaret eder (Ek -24/A).

b) Trafik ışıklarının faal olması durumunda kavşakta trafik ışıklarına müdahale etmeden, kavşağın ışık tarafından idare edilmesini sağlamak esastır. Ancak, trafik ışıkları fasılalı duruma alınmadan trafik polisi tarafından idare edilmesi zorunluluğunun olduğu durumlarda aşağıdaki işaretler kullanılır;

1) Trafiği Durdurma Hareketi;

1.1) İşaretçi personel, bu fıkranın (a) bendinde sözü edilen işareti vererek kavşakta görevli tüm personelin kendisine bakmasını sağlar.

1.2) Akımı durdurulacak olan yönde bulunan personeli işaret ederek, her iki kolunu başı üzerinde, dirsekten kırmadan yukarı çapraz şekilde kaldırır ve avuç içlerini açık tutar. Bu hareket, gösterdiği yöndeki akımın kesileceğini bildirir (Ek-24/B).

1.3) İşaret edilen yoldaki akım bir yeşil faz kesilecek ise, çapraz şekilde yukarı kaldırılmış olan elin tek yumruğu, iki yeşil faz kesilecek ise her iki el yumrukları sıkılır (Ek-24/C).

1.4) İşaret edilen yoldaki akımın, işaretçi personelin ikinci bir işaretine kadar sürekli olarak kapalı kalması talimatı verilecek ise, işaretçi kollarını çapraz kaldırır (yumruklarını sıkmaz) ve diğer yön ya da yönlerdeki personelin gördüğünden emin olduğunda, avuç içlerini birbirine ve kollarını kırmadan başı üzerinde birleştirir. Akımın tekrar açılması işareti verilmesi için, aynı personel kollarını tekrar havaya kaldırıp, iki yana açıp kapatma işareti yapar. Bu işaret kavşak idaresinin trafik ışıklarına kontrollü olarak bırakılması anlamına gelir. Bu işaret verilinceye kadar, akımın durdurulması devam eder (Ek-24/D).

2) Trafiği Çekme Hareketi;

2.1) İşaretçi personel, (a) bendinde sözü edilen işareti vererek kavşakta görevli tüm personelin kendisine bakmasını sağlar.

2.2) Akımı çekilecek olan yönde bulunan personeli işaret ederek, her iki kolunu da kırmadan omuz açıklığında yukarı kaldırıp, avuç içleri dışarıda olacak vaziyette açık tutar (Ek -25/A).

2.3) İşaret edilen yolun bir "Kırmızı Faz" çekilmesi gerektiğini belirtmek için, yukarı kaldırdığı ve açık olan ellerinden bir tanesini yumruk pozisyonuna getirir, eğer bu akım iki kırmızı faz açık tutulacak ise her iki eli havada iken yumruk vaziyetinde tutar (Ek-25/B).

2.4) Eğer işaret edilen yolun, işaretçi personelin ikinci bir talimatına kadar sürekli açık kalması talimatı verilecekse, diğer yön ya da yönlerdeki personelin işaretini gördüğünden emin olduğunda, avuç içlerini birbirine ve kollarını kırmadan başı üzerinde birleştirir. Bu işareti II. Maddede sözü edilen hareketin hemen devamında yapar.

İlk geçiş hakkının işaret levhalarıyla belirlendiği veya kontrolsüz kavşaklarda trafiğin yönetimi

MADDE 44 - (1) Kontrolsüz veya işaret levhalarıyla ilk geçiş hakkının düzenlendiği bir kavşakta görev alan personel, 43 üncü maddenin ikinci fıkrası (a) bendinde sözü edilen işareti vererek kavşakta görevli tüm personelin kendisini görmesini sağlar ve yine aynı fıkranın (b) bendinin (1) ve (2) nci alt bendlerinde belirtilen işaretleri kullanarak, kavşaktaki trafik tanzimini yapar. İşaretle yönetim, görev sonuçlanıncaya kadar devam ettirilir.

Görevli personelin düdük kullanmak suretiyle trafiği tanzim ve yönetimi

MADDE 45 - (1) Bir kavşakta trafiği idare etmekte olan trafik personeli, yol kullanıcılarına görsel anlamda beden işareti vermenin yanı sıra, düdük çalarak sesli-işitsel işaret verir. Düdükle işaret vermede aşağıdaki koşullara uyulur.

a) Dur işaretiyle birlikte düdük kullanımı: Görevli "DUR" işareti verir serbest olan diğer eliyle, düdüğünü uzun, güçlü ve kesintisiz olarak çalar.

b) Hızlan işaretiyle birlikte düdük kullanımı: Görevli "HIZLAN" işareti verir, serbest olan diğer eliyle düdüğünü; kısa-kısa, uzun süreli ve güçlü bir şekilde çalar.

İşaret ve yön tayininde dikkat edilecek hususlar

MADDE 46 - (1) İşaret ve yön tayininde dikkat edilecek hususlar şunlardır.

a) Işıklı kavşaklarda görevli personel, zorunluluk olmadıkça "Trafik Işıkları"nın çalışmasına müdahale etmez.

b) Trafik görevlisinin vereceği bütün işaretler anlaşılır, kararlı ve net olur. Bu Yönergede tanımlanmış işaretler dışında işaret kullanılmaz.

c) Yolun trafiğe kapatılması gerektiğinde, genel trafik durumu, hava ve yol koşulları ile kavşağa yaklaşmakta olan taşıtların emniyetli bir şekilde durma mesafeleri dikkate alınır. Düdük, el feneri, işaret çubuğu gibi gereçlerle sürücüler uyarıldıktan sonra işaret verilerek trafik akımı yavaşlatılarak durdurulur.

ç) Kavşağa girmiş veya girmekte olan ve duramayacak durumda bulunan taşıt sürücülerine ani dur veya yönlendirme işareti verilmez.

d) Trafiğin bütün yönleri kapandığı hallerde, trafiği diğer istikamete açmadan önce, kavşak içerisinde dönüş yapmak için depolanan taşıtların, kavşağı emniyetli bir şekilde terk etmeleri sağlanır.

e) Kavşaklarda trafiğin yönetimi sırasında geçişlerin, güvenli ve kurallara uygun şekilde yapılmasına, taşıtların birikmesine ve uzun süre bekletilmemesine özen gösterilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Kamuoyunu Bilgilendirilme

Yol kullanıcılarının bilgilendirilmesi

MADDE 47- Değişik 15.09.2014 (1) Trafik kurallarına uyma düzeyini arttırmak, trafik güvenliğini sağlamak ve yol kullanıcılarını bilgilendirip, bilinçlendirmek amacıyla karayolu güzergahındaki araç, yol, hava ve çevresel unsurlardan kaynaklanabilecek risk faktörü bilgileri, trafik kazalarının neden-sonuç ilişkileri ve yapılan denetim sonuçlarının açıklamasında ulusal ve yerel medya ile diğer iletişim araçlarından azami ölçüde faydalanır.

İKİNCİ KISIM

Trafik Kazalarına Müdahale Esasları İle Trafik Kazası Tespit Tutanağı Düzenlenecek Haller

BİRİNCİ BÖLÜM

Kaza Bildiriminde Yapılacak İşlemler

Kaza bildirimini alan görevlilerce yapılacak işlemler

MADDE 48- (1) Kazazedelerin veya diğer yol kullanıcılarının kaza bildiriminde bulunması halinde;

a) Öncelikle kaza bildiriminde bulunan şahıslar heyecanlı veya panik halinde iseler sakinleştirilmeye çalışılır,

b) Trafik kazası bildiriminde bulunan şahsa kendisinin ve kaza yerinin güvenliğini alması amacıyla;

1) Taşıt yolunda öncelikle kendi güvenliğini alması ve taşıt yolunda bilinçsiz şekilde yaralılara müdahale etmemesi, kaza yerine reflektör koyması, gün durumuna göre varsa fener ve araçların flaşörlerini kullanması, reflektif yelek giyilmesi vb. tedbirleri alması, kendi aracını en sağ ve uygun yere alması ve dörtlü flaşörlerini yakması,

2) Kazazedelerden taşıt yolunda kalanların daha ağır sonuçlarla karşılaşmaması için, kazanın olduğu yere yaklaşan araç sürücülerini hava, yol ve trafik durumuna göre uygun malzeme ve işaretlerle uyarması,

3) Kaza yerinde yaralı şahıslar bulunuyor ise, iki yönlü trafiğin kullanıldığı karayollarında her iki yönden, tek yönlü trafiğin kullanıldığı karayollarında ise öncelikle geliş yönünden yaklaşan trafiği yavaşlatması ve yaralıları yerinden kaldırmadan (yangın, patlama, ikinci kazaya maruz kalma riski yoksa) güvenliğini alması,

4) Hava şartlarına ve yaralanma durumuna göre, kazazedelerin üzerlerini örtmesi (donma, kar ve yağmura karşı koruma, kan kaybını basit turnike ile bağlaması gibi),

5) Tünel içerisi, kavşak, tepe üstü ve yakın ilerisi görülmeyen virajlar gibi yerlerdeki kazalarda, tek yönlü trafiğe açık karayollarında kaza yerinden uygun mesafe geri gelinerek, iki yönlü trafiğin kullanıldığı yollarda ise her iki yöne uygun mesafe gidilerek reflektör konulması veya varsa kaza yerindeki diğer yolcu ve sürücülerden yararlanılması,

6) Kazaya karışan araçlardan, patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı vb. tehlikeli madde taşıdığı ve bunların yola sızma, yanma, patlama gibi riskleri bulunuyorsa, kaza yerine yaklaşmaması ve yukarıda açıklanan usulle trafiği tamamen kapatması,

Söylenir.

(2) Kaza bildirimini iletişim araçları vasıtasıyla alınması veya elektronik cihazlardan tespit edilmesi halinde;

a) Trafik kazası bildirimini alan veya elektronik cihazlardan (MOBESE, EDS, KGYS gibi) tespit eden birim ya da haber merkezi görevlisi, kazaya yeterli ekip ve donanımla kısa sürede ve doğru müdahalenin yapılabilmesi amacıyla, aldığı bilgileri değerlendirerek;

1) Yetkili amiri bilgilendirir,

2) Olay yerine kaza inceleme ekibini veya en yakın trafik ekibi/ekiplerini, ayrıca ihtiyaç halinde diğer ekipleri bilgilendirir/sevk eder.

3) Yol trafiğe kapalı ise izlenecek güzergâhı, kaza yerine sevk edeceği ekiplere bildirir,

4) Kazanın meydana geldiği yer istikametinde karayolunu kullanan diğer yol kullanıcılarının da alternatif güzergâhlara yönlendirilmesi amacıyla ilgili ekipleri bilgilendirir.

5) Alternatif yol bulunmaması halinde yol kullanıcılarının bilgilendirilip, yol trafiğe açılıncaya kadar uygun yerlerde bekletilmeleri için ilgili ekipleri yönlendirir.

6) Kazanın oluş şekli ve araç cinslerine göre; yangın, patlama, devrilme, kayma, vb. tehlike ve risk oluşturan yükler ve bu tür yüklerin taşındığı araçların karıştığı trafik kazalarında, özel ve teknik bilgi ve donanıma sahip müdahale ekiplerinin (ilkyardım, itfaiye, kurtarıcı, karayolları, belediye, elektrik kurumu, nükleer, biyolojik ve kimyasal madde müdahale ve temizleme ekip ve personeli gibi) kaza yerine gönderilmesini sağlar.

(3) Trafik ekip veya görevlisi tarafından trafik kazasına tanık olunması halinde;

a) Oluşabilecek başka kazaların önlenmesi ve kazazedelerin can ve mal güvenliği sağlamak amacıyla kaza yerinde derhal gerekli güvenlik tedbirlerini alır,

b) Meraklı kalabalık güvenli bir bölgeye alınarak, bilgisiz ilk yardım müdahale çabaları önlenir, acil yardım ekiplerine (itfaiye, ambulans, sivil savunma gibi) bilgi vermek üzere;

1) Kazanın meydana geldiği yerin adresi veya yolun kilometre/kontrol kesim numarası,

2) Varsa ölü ve yaralıları hakkında ön bilgi (kaza yerindeki yaralı sayısı, yaralıların durumu (hafif, ağır gibi) veya ölü olanlar ile varsa sağlık kuruluşlarına gönderilenlerin sayı, cinsiyet ve gönderilen sağlık kuruluşlarının adı, kazazedeyi sağlık kuruluşuna nakleden araca ait bilgiler vb.),

3) Meteorolojik faktörler (sisli, karlı, yağmurlu vb),

4) Yol ve çevre özellikleri (köprü, menfez, tünel, viraj, tırmanma şeridi, hemzemin geçit, kavşak, park alanı, karlı, buzlu, ıslak zemin vb),

5) Araçların cinsi (tanker, otobüs, kamyon, otomobil, traktör, iş makinesi vb),

6) Yükün cinsi (canlı hayvan, tehlikeli, yanıcı, yakıcı, patlayıcı madde vb.),

7) Kaza yerindeki son duruş pozisyonları (devrilme, yoldan çıkma, takla atma vb.)

Konularında derlenecek bilgiler ivedilikle haber merkezine/istasyon telsiz nöbetçisine/yetkili amire iletilerek bu Yönerge doğrultusunda gerekli diğer önlemler alınır.

c) Gerekli önlemler alındıktan sonra kaza yerindeki trafiğin yönetimi ve yönlendirilmesi esnasında;

1) Sorumlu amire, kaza ile ilgili alınabilecek diğer tedbirler ve kaza hakkında derlenen bilgiler verilir,

2) Gerekiyorsa, takviye (trafik, olay yeri inceleme, asayiş, polis merkezi vb) ekip talep edilir,

3) Trafik konileri kullanılarak, bu Yönergeye uygun, kurtarma ve müdahale çalışması için şeridin birini veya ikisini kapatır, yardımcı ekiplerin kaza yerine gelebileceği muhtemel yönlerdeki trafiği öncelikle çeker ve diğer yönlere daha az geçiş izni verir. Ancak trafik akımının duracak düzeyde etkilendiği, kazazedelerin taşıt yolu üzerinde trafik akımını engeller pozisyonda veya başka bir kaza riskinin bulunduğu durumlarda ise, yolu tamamen trafiğe kapatır.

4) Yol trafiğe kapalı ise; varsa trafiğin yönlendirileceği alternatif güzergâh bağlı olunan birime ve sorumlu amire bildirilir, kazanın meydana geldiği yer istikametine gelen diğer karayolu kullanıcılarını da varsa alternatif güzergâhlara yönlendirilir.

5) Kazanın oluş şekli ve araç cinslerine göre; yangın, patlama, devrilme, kayma gibi tehlike ve risk oluşturan yükler ve bu tür yüklerin taşındığı araçların karıştığı trafik kazalarında, özel ve teknik bilgi ve donanımına sahip müdahale ekiplerinin (ilkyardım, itfaiye, kurtarıcı, karayolları, belediye, elektrik kurumu, nükleer, biyolojik ve kimyasal madde müdahale ve temizleme ekip ve personeli gibi) kaza yerine gönderilmesi istenir ve bunların kaza yerine hızla ulaşması ve güvenlik içerisinde çalışmalarını sağlayacak tedbirler alınır.

6) Ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan trafik kazalarında cumhuriyet savcısı ve ilgili zabıtaya bilgi verir/verilmesini sağlar.

7) Bu Yönergeye uygun gerekli diğer önlemler alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kazaya Müdahale Eden Trafik Ekibinin/Ekiplerinin Görev ve Sorumlulukları

Kazaya müdahale eden trafik ekibinin / ekiplerinin görev ve sorumlulukları

MADDE 49- (1) Trafik kazasına müdahale eden trafik ekibi tarafından;

a) Yansıtıcı kıyafetler (yansıtıcı yelek/yağmurluk, kemer vb.) giyilir, aracın tepe lambası, gece meydana gelen trafik kazalarında ise ayrıca aracın ışık donanımı ile dörtlü flaşörleri çalışır durumda bulundurulur ve el feneri kullanılır.

b) Kaza yerinde, bu Yönerge hükümlerine göre gerekli işaretlemeler (Ek-26, Ek-27, Ek-28 ve Ek-29) yapılır ve tedbirler alınır.

c) Gönüllü olarak kazaya müdahale edenlerin zarar görmemeleri, müdahale ekiplerinin rahat çalışabilmeleri, iz ve delillerin bozulup kaybolmamaları amacıyla, kaza yerinden geçmekte olan sürücüler ve varsa meraklı kalabalık uzaklaştırılır.

ç) Yaralıların buldukları yerde nefes alması sağlanarak varsa kanaması durdurulmaya çalışılır, şoka girmesi önlenir, yapılacak hatalı ve yanlış müdahalelerin kalıcı zararlar verebileceği hatta ölümlere neden olabileceği göz önünde bulundurularak ilk yardım ekipleri beklenir. Ancak kaza yerinde patlama, yanma gibi tehlikeye maruz kalma riskinin bulunması halinde, yaralılar dikkatli bir şekilde ve ilk yardım tekniğine uygun olarak araçtan veya bulunduğu riskli bölgeden alınarak güvenli bir yere taşınır.

d) Kaza yerine sevk edilecek ekiplerin geçişinin engellenmemesi için emniyet şeridinin veya yolun bir şeridinin açık bulundurulmasına özen gösterilir. Yolun bir

şeridinden geçiş verilebilmesi halinde, gidiş ve geliş istikametindeki araç yoğunluğu dikkate alınarak, trafik akışı kontrollü bir şekilde sağlanır.

e) Kazanın yeri, (... karayolu, ... kavşağı, ... köprüsü, km., geçidi gibi) saati, şekli (çarpışma, yoldan çıkma, devrilme), ölü yaralı durumu ve sayısı, yangın ve patlama tehlikesinin bulunup bulunmadığı, araçların cinsleri ve yükleri (akaryakıt, gıda maddesi, canlı hayvan, nükleer, kimyasal madde gibi) ile yolun trafiğe kapalı olup olmama hali hakkında (tamamen kapalı, kısmen kapalı) derlenecek bilgiler bağlı bulunulan birimine aktarılır, ihtiyaç duyulan yardımcı ekip ve ekipmanlar (itfaiye, ilgili zabıta, ambulans, kurtarma, temizlik vb.) talep edilir.

f) Kaza yerindeki iz ve deliller tespit edilerek, gerekli ölçümler yapılır, kaza yerinin farklı açılardan bölüm bölüm, araçların hasarlı kısımları ise hem dar hem geniş açıdan ayrı ayrı fotoğraflanır, inceleme; kaza yerini içine alacak bir şekilde büyük bir daire çizilerek (sanal), dairenin en dışından ve çabuk kaybolabilecek delillerden başlanarak merkeze doğru gelmek suretiyle, gerekiyorsa, daire eşit parçalara bölünerek yapılır.

g) Sürücülerin ve varsa tanıkların beyanları alınarak, aracı/araçları kullananların kesin olarak tespiti yapılır. Sürücünün kim olduğu tespit edilemiyorsa ya da şüphe varsa olay yeri inceleme ekiplerinden yardım alınır. (direksiyon, kapı, koltuk, paspas ve vites kolu gibi yerlerde parmak izi, DNA tespitine yarayacak kan, tükürük, kıl, tırnak, doku, sigara izmariti, sürücünün kıyafetine ait olabilecek kumaş parçası, iplik, düğme ve lif, debriyaj ve fren pedalında ise ayakkabı taban desen izi ile çamur ve toz gibi deliller aranır.)

ğ) Karayolunun trafiğe kapalı olması halinde, güzergâh üzerindeki diğer trafik ekipleri telsiz veya telefon vasıtasıyla uyarılarak kaza yeri istikametine seyretmekte olan araçların varsa alternatif güzergâhlara yönlendirilmesi, yoksa yol trafiğe açılıncaya kadar yolcuların ihtiyaçları da dikkate alınarak uygun yer ve güvenli bir mesafede bekletilmeleri sağlanır.

h) Ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan trafik kazası sonrasında, yol trafiğe kapanmış ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa, cumhuriyet savcısının gelemeyeceğinin veya gecikeceğinin anlaşılması halinde, yolun bir an önce trafiğe açılması için iz ve deliller ile araçların duruş, yer ve şekilleri işaretlenerek, ölçülür ve fotoğraflamak suretiyle, araç ve kazada ölenler karayolu kenarına alınarak durum bir tutanakla tespit edilir. Yol kontrollü bir şekilde trafiğe açılır.

ı) Kaza sonrası araç içerisinde bulunan veya çevreye savrulan eşyalar art niyetli kişilere karşı korunur. Maddi hasarla sonuçlanan kazalarda sürücü ve araçta bulunan yolcular uyarılarak, gerekli koruma tedbirlerinin kendilerince alınması sağlanır. Ancak, sürücüleri ölmüş olan veya yaralanarak sağlık kuruluşlarına sevk edilen, araçlar ve içinde bulunan eşyalar hak sahipleri gelinceye kadar korunarak ilgili zabıtaya tutanakla teslim edilir.

i) Kaza yerindeki yol, şerit, banket ve yaya kaldırımının genişliği, yüksekliği, eğimi, yolun fiziki yapısı (bölünmüş, tek yönlü, iki yönlü olup olmadığı, kilit anında araçların nerede olduğu ve kazanın oluş yeri tereddüde mahal vermeyecek şekilde nokta olarak) tespit edilir.

(2) Kaza yerinden taşıt trafiğinin geliş yönü/ yönlerine doğru kaza yeri öncesindeki yatay ve düşey işaretlemeler ile kazaya etken olabilecek diğer faktörler dikkate alınarak şehirlerarası yollarda en az 1 kilometre, şehir içinde ise en az 200 metre gidilerek;

a) Kaza yerinden önce ve kaza yerinde yasaklama ve kısıtlama getiren trafik işaret ve levhalarının (yatay ve düşey) olup olmadığı, varsa hangilerinin bulunduğu ve bunların kaza yerine olan mesafeleri,

b) Yolda çalışmanın olup olmadığı, varsa nerede başlayıp bittiği, uzunluğu, genişliği ve çalışmaya ilişkin işaretleme durumu,

c) İş makinelerinin ve işaretçi personelin bulunup bulunmadığı ile kaza anında çalışma yapılıp yapılmadığı,

ç) Gün ve hava durumuna göre işaretleme ve önlemlerin yeterli şekilde alınıp alınmadığı,

d) Karayolunun yüzeyinde çukur, kasis, engel, gevşek malzeme gibi trafik akışını etkileyen veya tehlike oluşturan hususların bulunup bulunmadığı, bulunuyor ise işaretlenip işaretlenmediği, derinliği, yüksekliği, çapı, yolun neresinde olduğu, yolun kaplama ve malzemesinin cinsi (asfalt, sathi kaplama, mıcır, parke, toprak gibi) ile savrulmaya, kaymaya neden olup olmadığı,

Mutlaka tespit edilir.

(3) Kaza yerinde yapılan bir çalışma (alt veya üst yapıda) olup olmadığı, varsa işaretlemelerin projeye ve Trafik İşaretleri Hakkında Yönetmelik gereğince (madde 3) hazırlanan "Trafik İşaretleri El Kitabı 1-2" ile "Erişme Kontrollü Karayollarında Trafik İşaretleme Standartları"na uygun bir şekilde yerine getirilip getirilmediği tespit edilir,

(4) Trafik kazasına karışmış olan araçların;

a) Kaza anındaki ve çarpışma sonrasındaki son durumları, pozisyonları ve aksamalarının işlevini yapıp yapmadığı, (duruş yer ve şekli-hasarın nerelerde olduğu ve boyutu, çökme, kopma, çizilme vb.),

b) Lastik dış derinliği, hava basıncı, fren sistemi, kabloları, hidrolik yağ izleri, akıntıları, vitesin konumu, rot, aks, dingil, şaft gibi aksamalarının çıkma, kırılma, kopma durumu,

c) Kilometre kadranı ve varsa takoğrafı (kilometre kadranının hangi km.de bulunduğu, takoğrafın çalışıp çalışmadığı, müdahalenin olup olmadığı, kalibrasyon ayarı),

ç) Aydınlatma, ısıtma ve havalandırma donanımı (far, sinyal ve iç lambalarının çalışıp çalışmadığı, ampullerinin kaza sonrası durumu, ısısı, sinyal kolunun pozisyonu),

d) Silecekleri ve cam temizleme suyu (eskimiş, yıpranmış, var ya da yok olması durumu, iş görüp görmediği),

e) Aracın yükü (akacak, dökülecek, sızacak, yanacak türden olup olmadığı, gabari ölçüleri ve ağırlığı varsa dökülenlerle uyuşup uyuşmadığı vb.),

Araştırılarak gerekli tespitler yapılır.

(5) Kazaya karışan araç ve sürücüleri ile ilgili olarak bu Yönergenin 22 nci maddesinde belirtilen hususlar da kontrol edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kaza Yerinde Bulunan İz ve Deliller

Kaza yerinde elde edilebilecek iz ve deliller

MADDE 50- (1) Trafik kazasıyla ilgili olarak kaza yerinde araştırılacak iz ve deliller aşağıda belirtilmiştir;

a) Yol kullanıcılarına ait iz ve deliller

1) Kan ve vücut sıvıları, doku ve organ izleri (deri, organ, doku parçası, salya, idrar, kırık diş vb.),

2) Kıyafet ve özel eşyaların (cüzdan, gözlük, cep telefonu, ayakkabı, tarak, çanta vb), kaza anı ve sonrasında araç ve karayolu üzerinde bulunduğu yerler, bıraktığı izler ile kaza yerine ve birbirlerine olan mesafeleri,

3) Sürücü, yolcu ve yayanın kazaya etken olabilecek sara, kalp krizi, körlük, sağırılık, vb. hastalıkları, kullandığı ilaçlar, sarhoşluk durumları ile varsa kullanılan işitme cihazı ve protezler (ayak, bacak, el, kol, takma diş vb.).

b) Araca ve taşıdığı yüke ait iz ve deliller

1) Araç Aksamına Ait Karayolu Üzerinde Bulunan İz ve Deliller;

1.1. Frenlemeye ait izler (bloke, zıplama veya ABS),

1.2. Jant izleri,

1.3. Kırık tampon, far, silecek, cam vb. parçaları,

- 1.4. Hidrolik yağı, radyatör suyu, yakıt vb. akıntıları,
- 1.5. Boya izi veya döküntüleri,
- 1.6. Rot, aks, dingil, şaft vb. aksam arızalarının karayolunda bıraktığı izler,
- 1.7. Virajlarda ağırlık transfer izleri,
- 1.8. Yuvarlanma, kayma ve sürüklenmeye bağlı tekerlek izleri,

2) Araç Üzerinde Bulunan Aksam ve Donanımına Ait İz ve Deliller;

- 2.1. Varsa takoğrafı ve takoğraf çıktıları, takoğrafa müdahale olup olmadığı,
- 2.2. Vitesin konumu (hangi viteste bulunduğu),
- 2.3. Kilometre kadranının durumu, (kaza nedeniyle darbe almışsa hangi km.

kaldığı),

2.4. Sinyal lambasının konumu (sinyal kolunun hangi istikamet için kullanıldığı, sinyal lambası/far kırılmış ise iç kısmının kararip kararmadığı),

2.5. Silecek ve suyu,

2.6. Lastik diş derinliği (4'ten az tekerleği olan araçlarda 1mm, 4 ve daha fazla tekerleği olan araçlarda 1,6 mm'nin altında olamaz),

2.7. Lastikte veya yanaklarında kesik, delik veya yarılmalar,

2.8. Cam suyu ve diğer sıvıların durumu,

2.9. Işık donanımının durumu (uzun-kısa huzmeler-dörtlü flaşör çalışıp çalışmadığı),

2.10. Fren hortumu veya rekorlarda kesik, delik veya çatlaklar.

3) Araçta Taşınan Yüke Ait İz ve Deliller;

3.1. Yolcu, yük ve gabari durumu (sayı, ölçü, ağırlık ve boyutlar vb.), yükün dengeli yüklenip yüklenmediği, uygun şekilde bağlanıp bağlanmadığı ve diğer hatalı yüklemeler,

3.2. Taşınan yükün savrulma, dökülme, akma, sızma, kayma, sürüklenme gibi durumlarda karayolunda bıraktığı izler,

3.3. Taşınan yükün kendisinde (ezilme, kırılma, sürtünme) oluşan izler,

3.4. Taşımacılık için ilgili yetki ve izin belgeleri ile bölünemeyen özel yük taşıyan araçların özel yük taşıma izin belgesi ve gerekli koşulların (öncü/artçı araç vb.) karşılanması durumu.

c) Yol ve çevreye ait iz ve deliller;

1) Karayolu yapısında çarpmaya bağlı olarak kırılmış, yerinden sökülmüş, devrilmiş veya hasar görmüş korkuluk, bariyer, bordür, trafik işaret levha ve cihazları, direk, ağaç vb olup olmadığı,

2) Karayolu şerit genişliği, bölünmüşlük durumu, şerit sayısı ile emniyet şeridi bulunup bulunmadığı,

3) Karayolunda banket (genişliği, yoldan yüksekliği, derinliği), koruyucu bariyer, çukur (sayısı, çapı, derinliği) bulunup bulunmadığı, bulunuyorsa karayolunun neresinde bulunduğu ve ölçüleri,

4) Yatay ve düşey trafik işaretlerinin bulunup bulunmadığı, işaret ve işaretlemelerin görünürlüğü, anlaşılabilirliği ve okunaklılığı konularında eksiklik ve hataların bulunup bulunmadığı ile bunların kaza yerine uzaklıkları,

5) Karayolu yüzeyinde, lastiklerin yola temasını kesecek kadar su birikintisi olup olmadığı,

6) Karayolu üzerinde ve çevresinde güvenli sürüş görüşüne ve trafik işaretlerinin görünürlüğüne engel unsurların bulunup bulunmadığı (reklam panoları, ağaç, tesis vb.).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Kaza Yerinde Bulunan İz ve Delillerin İşaretlenmesi, Ölçümü, Yolun
Temizlenmesi ve Trafiğe Açılması

Kaza yerinde bulunan iz ve delillerin işaretlenmesi ve ölçümü

MADDE 51- (1) Kaza yerinde iz ve delilleri doğru ve hukuka uygun olarak saptamak ve kaydetmek amacıyla aşağıda belirtilen işlemler yapılır;

a) Ölçme ve İşaretleme

1) Kaza yerinde tespit edilen iz ve delillerin kaybolmaması ve yerinin değişmemesi amacıyla boyalı kalem, tebeşir, spreyci boya vb. ile işaretlenir,

2) İşaretlenmiş olan bu deliller numaralandırılır.

3) İşaretlenmiş ve numaralandırılmış delillerin;

3.1. Birbirine,

3.2. Araçlara,

3.3. Çarpışma (kilitlenme) noktasına,

3.4. Karayolunun sağ ve sol kenar çizgileri ile diğer yatay ve düşey işaretlemelere,

3.5. Sabit olarak bulunan belirleyici bir yapı, tesis veya cisme,
Olan uzaklıkları ölçülür.

b) Fotoğraflama

1) Önemli-önemsiz ayrımı yapmaksızın ölümlü, yaralanmalı ve maddi hasarlı trafik kazalarında;

1.1. Ceza ve hukuk yargılamasında kanıt niteliği taşıması nedeniyle, araçta ve yol üzerinde kalan iz, delil, kalıntı ve döküntülerin yerlerini, yönlerini ve durumlarını tespit etmek,

1.2. Sigorta hukuku bakımından hasar durumunu belirlemek,

1.3. Gerekliğinde, kazanın canlandırılmasında kullanmak,

Amacıyla fotoğraf çekilir ve dijital ortamda arşivlenir.

2) Fotoğraf çekimi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır;

2.1. Kaza yerinde bulunan ve trafik kazasına karışmış olan araca ve/veya yüküne, yol ve/veya çevresine, kazazedelere ait iz ve deliller işaretlenip numaralandırıldıktan sonra, farklı açılardan kaza yerinin detaylı fotoğraf çekimleri yapılır.

2.2. Fotoğraf çekiminde, güneş çekim yapanın arkasına alınır ve yüksek çözünürlükte çekimler yapılır.

2.3. Fotoğraflama, araçların geliş istikametlerinden başlanılarak 5–10 metre aralıklarla dört yönden ve farklı açılardan yapılır.

2.4. Araçların hasarlı ve kazaya sebebiyet verdiği belirtilen veya tespit edilen parça ve aksamaları, mevcut hasar derinlik ve çapları, yük ve yükleme durumu, fren, sürtünme, kazınma, yağ, yakıt vb izler, kazazedelerin vücut sıvıları (kan, kusmuk, doku, salya), yolun yapısı ile yatay ve düşey trafik işaretlemelerini gösterir çekimler yapılır.

Yolun temizlenmesi ve trafiğe açılması

MADDE 52- (1) Karayolunda güvenli bir trafik ortamının yeniden sağlanabilmesi amacıyla, trafik kazası sonrasında kaza yerinde ölçüm, tespit ve fotoğraflamalar yapılarak, araçlar güvenli bir yere çekirildikten sonra; yolda oluşan enkaz, taşınan maddenin (yağ, akaryakıt, tehlikeli madde vb.) döküntüleri, vücut sıvıları, araç aksamaları, yolda oluşan engeller, itfaiye ve temizlik ekipleri aracılığıyla kaldırılarak temizlenmesi sağlanır, varsa yolda oluşan çöküntü ve çukurlar ilgili kuruluşa kapatılır.

(2) Karayolunda trafik akışının güvenli olarak sağlanabileceğinden emin olunduktan sonra, kaza yerinde alınmış olan trafik işaretleme ve önlemleri kontrollü olarak kaldırılacak (çarpma noktasından dışa doğru), kısa bir süre trafik akımı izlendikten sonra kaza yerinden normal göreve dönülür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Trafik Kazası Tespit Tutanağı Düzenlenmesi

Trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmeyecek haller ve yapılacak işlemler

MADDE 53- (1) Trafik zabıtası veya ilgili zabıta tarafından aşağıda belirtilen hallerde trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmez.

a) Yalnız maddi hasarla sonuçlanan önceden meydana gelmiş veya olay yerinden kaldırılmış araçların karıştığı kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.

b) Kanun ve Yönetmelik hükümleri gereği kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek kaza tespit tutanağı düzenlemek esas olduğundan, kazanın oluş nedeni ile iz ve delilleri tespit edilemiyorsa, trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmesi tutanağın niteliği ve unsurlarıyla bağdaşmayacağından bu durumlarda trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmez.

c) Yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda, kazanın o yerde meydana gelmediğinin anlaşılması halinde, trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmez. Bu durumda; araçlara ait ve kazanın oluş şekline ilişkin beyan ve iddialara göre, ışık-far donanımı, çamurluk ve tampon döküntüleri, yol yüzeyindeki izler, taraflar dışında görgü tanığı olmaması vb. gibi iz ve delillerin bulunmaması veya araçların bulunduğu yerde, kazanın iddia olunan zamanda gerçekleştiğini kanıtlayacak bilgilerin elde edilmemesi nedeniyle, kazanın o yerde ve belirtilen saatte olmadığı kanaatine varıldığı" şeklinde bir tutanak tanzim edilir. Ayrıca ilgililer hakkında Türk Ceza Kanunu hükümleri kapsamında yasal işlem başlatılır.

Maddi hasarlı trafik kazaları

MADDE 54- (1) Yalnız maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların anlaşığı trafik kazalarında, kazaların tespiti ve tutanağa bağlanması işlemleri kazaya karışan sürücüler tarafından yapılabilir. Ancak;

a) Kazaya karışan araçlardan birinin;

1) Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortasının olmaması,

2) Kamu kurum veya kuruluşlarına ait (resmi) olması,

3) Yabancı ülkede tescilli olması,

4) Diplomatik veya konsüler (CC, CD, CG ve CM harf grubu plakalar) plakalı olması,

b) Kazaya karışan sürücülerden birinin;

1) Sürücü belgesinin olmaması veya kullandığı araç cinsi için yeterli olmaması,

2) Alkol veya uyuşturucu madde aldığından şüphelenilmesi,

c) Kazada kamu malına veya üçüncü kişilere ait eşyalara zarar verilmiş olması,

ç) Sadece maddi hasarla sonuçlanmasına rağmen taraflarının anlaşamaması,

Hallerinde, kazanın tespiti ve değerlendirilmesine dair işlemler trafik zabıtası tarafından yerine getirilir ve trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmesi

MADDE 55 - (1) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlenmesine ilişkin genel hususlar şunlardır;

a) Trafik kazası tespit tutanakları en az iki görevli tarafından düzenlenir ve birim amirince incelenip onaylanır.

b) Kaza yerinde elde edilen bilgiler, iz ve deliller trafik kazası tespit tutanağına, okunaklı ve tereddüde mahal vermeyecek şekilde yazılır ve işaretlenir.

c) Kazanın krokisi hazırlanırken KUZEY yönü açık olarak belirtilir.

ç) Kroki çiziminde; özellikle ölümlü ve yaralamalı kazalarda trafik kazası tespit tutanağındaki kroki ve kaza özet alanı yetmiyorsa, iz ve deliller ile kaza oluşumu tam olarak

gösterilemiyorsa, ikinci bir trafik kazası tespit tutanağı veya ilave dosya kâğıdı (A4) kullanılır.

d) Sürücülerin trafik kazasının oluşumuna etken kural ihlallerinin tespiti, iz ve deliller, trafik işaret levhaları, yol durumu, araç hasarları, yaya ve yolcuların aldıkları darbeler, sürücü ve tanık beyanları ile eşleştirilir, ayrıca bunlar doktor raporu, otopsi vb. belgeler ile de desteklenir.

Trafik kazasına etken kural ihlallerinin tespiti

MADDE 56- (1) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri kapsamında ve yeni ceza hukuku sistemi uyarınca, trafik kazası tespit tutanağında sayısal ve oransal kusur belirtilmeyecektir. Karayolları Trafik Kanununun 84 ncü maddesinde trafik kazalarında sürücü kusurlarının tespiti ve asli kusur sayılan haller belirtilmiş olup, bu kapsamda gerekli inceleme yapılarak trafik kazası tespit tutanağına kazaya karışanların asli kusurlu olup olmadıkları ile ihlal ettikleri trafik kuralına ilişkin kanun madde numarası yazılır ve somut tespitlerin neler olduğu açıkça belirtilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM BİRİNCİ BÖLÜM Düzenlenecek Belge ve Formlar, Çeşitli ve Son Hükümler

Düzenlenecek belge ve formlar

MADDE 57- (1) Yapılacak denetimlerin planlanması, denetim programlarının hazırlanması ve denetimler sonrasında personelin ve kuruluşun çalışma ve performansının değerlendirilmesi amacıyla trafik kuruluşları, ekipleri ve personelince aşağıda belirtilen ve bu Yönerge ekinde bulunan formlar kullanılır. Trafik kuruluşlarımızca kullanılacak bu formların analizleri yapılarak; alınması gereken tedbirlere, yapılacak çalışmalara ve planlamalara esas verilerin elde edilmesinde kullanılır.

S.NO.	FORMUN ADI	EK NO.
1	Araç Denetim ve Sürücü Sorgulama Formu	EK-1
2	Araç İhbar Kayıt Formu	EK-2
3	Taşıtların Teknik Denetim Yöntemi	EK-3
4	Denetim Cebi Bulunan İki Yönlü Karayolunda Trafik Denetimi "Şehiriçi"	EK-4/A
5	Denetim Cebi Bulunan İki Yönlü Karayolunda Trafik Denetimi "Şehirdışı"	EK-4/B
6	Denetim Cebi Bulunan Bölünmüş Karayolunda Trafik Denetimi "Şehiriçi"	EK-5/A
7	Denetim Cebi Bulunan Bölünmüş Karayolunda Trafik Denetimi "Şehirdışı"	EK-5/B
8	Denetim Cebi Bulunmayan Bölünmüş Karayolunda Trafik Denetimi "Şehiriçi"	EK-6
9	Denetim Cebi Bulunan Otoyolda Trafik Denetimi	EK-7
10	Araç Durdurma İşareti "Sağa"	EK-8/A
11	Araç Durdurma İşareti "Sola"	EK-8/B
12	Radarı Bildirim Formu	EK-9
13	Hız Etüt Sayım Formu	EK-10
14	Emniyet Kemerini Etüt Sayım Formu	EK-11
15	Koruma Başlığı ve Koruma Gözlüğü Etüt Sayım Formu	EK-12
16	Kırmızı Işık ihlali Etüt Sayım Formu	EK-13
17	Cep Telefonu Kullanımı Etüt Sayım Formu	EK-14
18	Ekip Görev ve Faaliyet Formu	EK-15
19	Ön ve arka taraftaki trafik duracak, her iki kol yönündeki trafik hareket eder.	EK-16/A
20	Ön ve arka taraftaki trafik duracak, her iki kol yönündeki trafik hareket eder.	EK-16/B
21	Sağ taraftaki Trafik "Sola" Gidebilir.	EK-16/C
22	Sol Taraftaki Trafik "Sağa" Gidebilir.	EK-16/D
23	Trafiğin Hızlandırılması Hareketi "Sağ Kol"	EK-17/A
24	Trafiğin Hızlandırılması Hareketi "Sol Kol"	EK-17/B
25	Trafiğin Bütün İstikametlere Kapatılması "Sağ Kol"	EK-18/A

26	Trafiğin Bütün İstikametlere Kapatılması "Sol Kol"	EK-18/B
27	Trafiği Yavaşlatma Hareketi "Sağ Kol"	EK-19/A
28	Trafiği Yavaşlatma Hareketi "Sol Kol"	EK-19/B
29	Gece Dönüş İşareti	EK-20
30	Gece Geç İşareti	EK-21
31	Gece Dur İşareti	EK-22
32	Yön Tayini "Sağa"	EK-23/A
33	Yön Tayini "Sola"	EK-23/B
34	İşaretçi Personelin Kavşak İdaresini Alma İşareti	EK-24/A
35	Trafik Akımını Kesme İşareti	EK-24/B
36	Tek Yeşil Fazdaki Akımın Durdurulması İşareti	EK-24/C
37	Trafik Akımının Işık İdaresine Bırakılması İşareti	EK-24/D
38	Kırmızı Işıktaki Trafiği Çekme İşareti	EK-25/A
39	Bir Kırmızı Fazda Trafiğin Çekilmesi İşareti	EK-25/B
40	Trafik Kazasında İki Yönlü Karayolunun Kısmen Trafiğe Kapatılması	EK-26
41	Trafik Kazasında İki Yönlü Karayolunun Tamamen Trafiğe Kapatılması	EK-27
42	Trafik Kazasında Bölünmüş Yolda Trafiğin Karşı Şeride Aktarılması	EK-28
43	Trafik Kazasında Otoyolda Trafiğin Karşı Şeride Aktarılması	EK-29

İKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Ekler

MADDE 58- (1) Bu Yönerge ekinde yer alan ekler; Yönergeye dâhildir.

Sorumluluk

MADDE 59 - (1) Bu Yönergenin uygulanmasından, İl Emniyet Müdürü, trafik denetleme hizmetlerinden sorumlu İl Emniyet Müdür Yardımcısı, Trafik Denetleme, Trafik Tescil ve Denetleme, Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürleri ile sıralı amirler sorumludur.

Yönergede bulunmayan hükümler

MADDE 60- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 18/07/1997 tarih ve 23053 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 61- (1) 21.10.2002 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren "Trafik Kontrolleri ve Şerit Daraltma Yöntemlerine İlişkin Yönerge" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 62 - (1) Bu Yönerge onay tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 63 - (1) **Değişik 15.09.2014** Bu Yönerge hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

OLUR

31/10/ 2011

.....
İçişleri Bakanı